

ISKRA

Ženska, a ne samo za praznik

Ali naj spet razmišljamo o vlogi ženske pri nas? Naj spet ponavljamo že tisočkrat prelete fraze o neenakopravnem položaju matere, delavke, ženske v družini, službi in v družbi nasploh? Tako in tako bodo naše besede izzvenele v prazno!

Pa vendarle — ali vsem nam, Iskrinim delavkam, naše okolje omogoča ustvarjalnost duha in dela, vzpodbuja naše izobraževanje in se zavzema za naše napredovanje? Samo ena ženska je na vodilnem (neprofesionalnem) mestu v Iskrini sestavljeni organizaciji, med direktorji ne najdemo nobene. Smo se dokončno sprijaznile s takšno podlitvijo vlog ali pa smo v tem današnjem vsakdanjiku preobremenjene z reševanjem naših eksistenčnih in materialnih težav? Še več, kot delavke, posebno pa kot matere, ne moremo mimo nejasnosti in nestabilnosti v naši družbi, ne moremo mirno spremljati njenega razvrednotenja, neciviliziranosti in zlagane načelnosti! Kot ženske ne moremo sprejemati njenih dvojnih meril, cene lastne nesvobode in teženj po nasilnem poenotenju.

Kljub temu, da nam Jugoslavija danes ni najboljša mati, se bo naša vloga najprej odigrala v družini, z vnovičnim oživljanjem vrednot človečnosti, etičnosti in predvsem svobode. Morajo so te naloge velikokrat neopazne in nepriznane za naš »moški« svet. Pa nič za to! So pa humanejše in kdaj pa kdaj tudi pomembnejše od samega vodilnega mesta.

Vesna Žunič

Lavrič Boris: Slovenska lipa

Iskrini poslovodniki v laboratoriju za odločanje

S simulacijskimi postopki lahko ponazarjamo poslovno odločanje in ugotavljamo posledice takih odločitev. Gre za vnaprejšnje spoznanje verjetnih posledic, tako razvojnih, kot tudi tekočih poslovnih odločitev.

Iskrini poslovodniki so se pred štirinajstimi dnevi srečali s poslovno igro, ki so jo razvili na Visoki ekonomski komercialni šoli, pod vodstvom prof. dr. Janka Kralja in s sodelovanjem dr. Leona Repovža.

Kot zaključek obeh Iskrinih poslovodnih šol je bila na programu načrtovana predstavitev metode simulacije odločanja, nad katero so bili Iskrini vodilni delavci kar precej navdušeni. Metodo poslovne igre je koordiniral in predstavil nekdanji Iskrin vodilni uslužbenec finančnega področja dr. Janko Kralj, sedaj profesor za »politiko organizacije« in »poslovne finance« na mariborski VEKŠ.

Janko Kralj se je v našem razgovoru v uvodu na kratko dotaknil politike organizacije, katere bistvo je, da se udeleženci v njej pojavljajo s preprostim imenom — t.j., da skupno z drugimi uresničujejo svoje interese, ki pomenijo tudi interes organizacije. Ta se odraža v politiki organizacije, kjer so smotri zamisli o organizaciji in njeni cilji postavljeni v trajnost — t.j. v trajno obstojno organizacijo, v časovno razsežnost razvoja (razvojna politika) in v razsežnost sprotnega (tekoča politika).

»Da pa bi te cilje uspešno dosegali, moramo doseči skupen način razmišljanja — t.j. filozofijo organizacije, kar pa je prvenstvena stvar poslovodnih delavcev«, je poudaril Janko Kralj in nadaljeval: »Njihovo ciljno usmerjanje se mora nanašati na prave načine obnašanja, na strategijo, torej z ustvarjalnim načinom doseči cilje organizacije in temu tudi skladne strukture.«

In prav to strateško razmišljanje je jedro predstavljene simulacije odločanja...

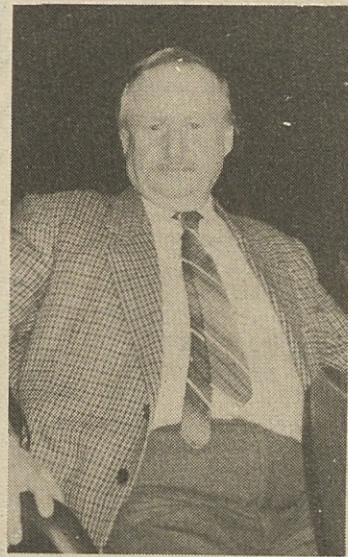
»Ja, politiko dosegamo na osnovi ustvarjalnih strategij in tisti udeleženci poslovodne šole, ki so simulacijo jemali zares, so razvili strategije kot poti in načine kako in s kakšnimi sredstvi doseči postavljene cilje. Hkrati pa gre za spoznanje posledic odločitev na neboleč način. Pri tem pa moram poudariti, da je naša poslovna igra naravnana v popolnoma resničnem okolju...«

Metoda poslovne igre je zelo stara in sega razvojno daleč nazaj v zgodovino. S sodobnimi pristopi simulacije odločanja pa se srečamo v prvih letih po vojni. Kaj je bistvo »Iskrine poslovne igre«?

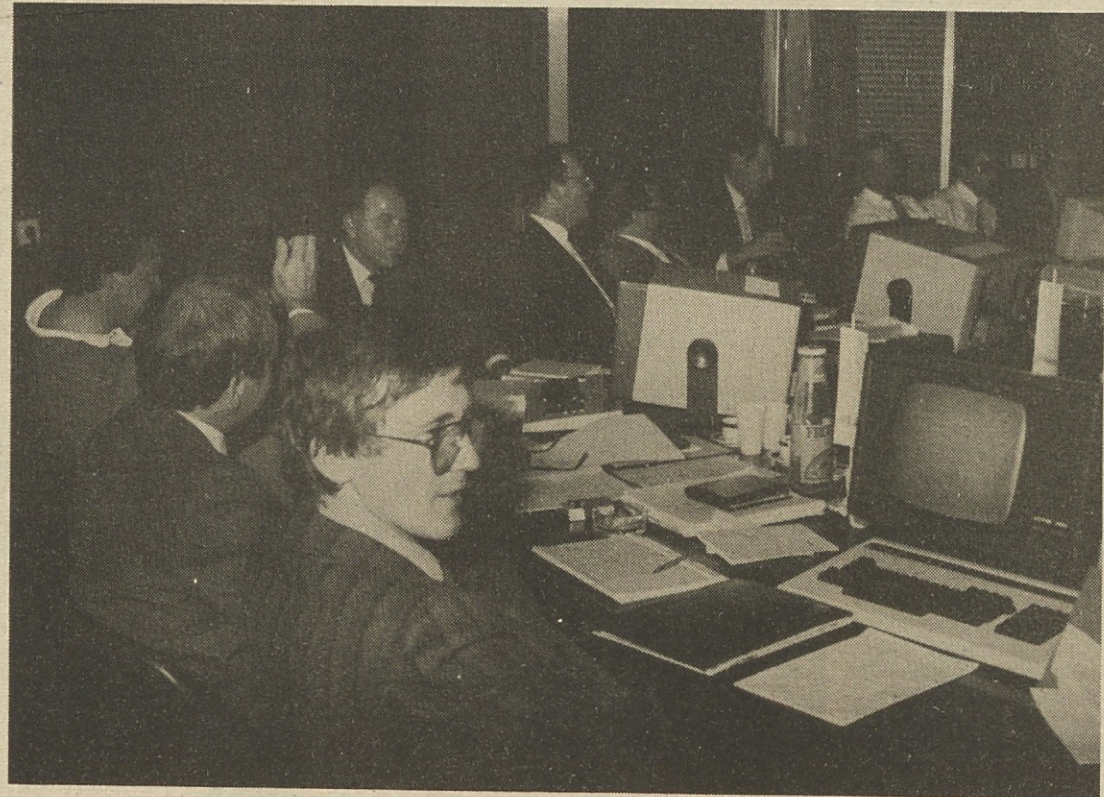
»Prave poslovne igre so se začele razvijati v ZDA leta 1956,

ko je American Management Association poverila raziskovalnemu teamu nalogo, da izdelava modele simulacije odločanja za učenje in vodenje v odločanju za izobraževanje kadrov. Sedaj obstaja že na tisoče takih iger, ki so bile sprva vpeljane kot metodološki prijem za razvijanje sposobnosti odločevalcev, torej kot sredstvo za izobraževanje, uveljavljajo pa se tudi kot raziskovalno orodje. Bistvo igre je, da skupina ljudi, ki tvori teame, prevzame v upravljanje eno organiza-

cijo, npr. v »Iskrini simulaciji« so prevzeli tovarno, ki proizvaja male gospodinjne aparate. Izhodišča so enaka za vse — od standardnega izdelka, enakega premoženja do enakih dolgov. Potem odločajo od obdobja do obdobja (obdobje je trimesečje). V naši simulaciji smo »igrali« 16 obdobji in ponazorili štiri leta poslovanja. Preden smo s simulacijo začeli, je morala vsaka skupina izdelati svojo zamisel o poslovanju in razvoju, v obliki parametrov politike in organizacije.

Prof. dr. Janko Kralj

Očitno je, da je simuliranje mogoče na različnih področjih in z različnimi načini. Poslovne igre (Business games, Unternehmensspiele) so posebna oblika ponazarjanja odločanja in posledic odločitev. Zasnovane so v modelih organizacij in okolja, pravilih za odločanje ter dinamičnem ponazarjanju predvidevanj ter nastalih tokov in stanj v času. Osrednja kategorija je odločanje: udeleženci pripravljajo odločitve (proučevanje stanj, ugotovitev problemov, razvijanje različic rešitev, predvidevanje njihovih posledic), odločajo in nato spoznavajo računsko ugotovljene posledice svojih odločitev, ki so nastale v interakciji z drugimi udeleženci, ki

vplivajo na izide s tekmovanjem pa tudi s sodelovanjem. S ponazarjanjem poslovanja je mogoče ugotovljati učinkovitost in uspešnost za več poslovnih obdobji in stanja, v katerih se je znašla organizacija. Z interakcijo udeležencev ter s planom simulacije je mogoče ustvariti realistične situacije z razmerami negotovosti in tveganja ter s tem povezane odgovornosti. Izrednega pomena je potem soočanje predvidenih posledic odločitev z nastalimi posledicami, kar omogoča tudi učenje iz izkušenj, toda v laboratoriju in zato brez starih škod pri manj uspešnem odločanju.

Ob samem izvajanju pa so Iskrini vodilni delavci odločali npr. o obsegu proizvodnje in o cenah, po katerih ponudijo izdelek. Kot zanimivost se ustavi pri cenah. Npr. normalno je, da je tisti, ki je imel ugodnejšo ceno in boljši izdelek, tudi več prodal. Toda — boljši izdelek ob nizki ceni prinaša manj dobička. In prava umetnost je bila, v naši simulaciji, ohranjati prava razmerja, biti vsestransko uspešen, ustvariti dobiček in ohraniti finančno sposobnost...«

In kako so se odrezali naši poslovodniki?

Nekateri so zašli v težave. Toda to še ne pomeni, da so slabo odločali. Nekatere skupine so nalašč pustile težave, ker so se iz njih naučile več, kot pa če bi vse teklo po maslu. To je pač laboratorij za odločanje. In opazil sem, da so udeleženci kar precej eksperimentirali, kar je pravilno. Izkoristili so možnost, da so se v laboratoriju spustili v stvari, ki se jih drugače ne bi lotili.

Prepričan sem, da so bili udeleženci »Iskrine simulacije« že izkušeni vodilni delavci, ki znajo odločati. Mislim pa, da jim je naša poslovna igra dokaj koristila, ker so na »laboratorijski način« spoznali vzročno-posledične zveze odločanja in to tudi takrat, ko je šlo za ekstremne odločitve, ki jih

v normalnem življenju ne bi sprejemali. Torej ni bilo večjega tveganja — le biti bolj ali manj ugoden v skupini.«

Kot nekdanji dolgoletni Iskraš kako ocenjujete trenutni Iskrin položaj, ali ga povezuje tudi s krizo vodenja in kako v tem kontekstu gledate na Iskrino poslovodno šolo?

»Kot mnoge delovne organizacije je pač tudi Iskra v krizi, zato je vsekakor nujno potrebna reorganizacija v pravo podjetje, kar je Iskra nekdanj že bila. Prepričan sem, da ima sposobne vodilne delavce, ki znajo podjetniško misliti. Potrebuje pa tudi zelo sposobne izvršnike, ki bodo uresničevali podjetniške zamisli. Program Iskrine poslovodne šole pa lahko samo pohvalim, saj je tudi precej podoben takšnim šolam v tujini. V primerjavi z internimi šolami velikih sistemov v svetu lahko mirno rečem, da jim je enakovredna. Ocenjujem pa, da je v našem jugoslovanskem prostoru prišla najdlje. Čeprav pa to ne pomeni, da bo potrebno še marsikaj dopolniti, urediti in izpopolniti.

Zavedati pa se moramo, da poslovanje ni samo znanost, pač pa tudi umetnost. Naravno danost lahko z znanjem enkratno izkoristite. In takšne poslovodnike potrebujete v Iskri... V. Ž.

Visoko priznanje ob 45-letnici SNOS Vladimiru Zorcu

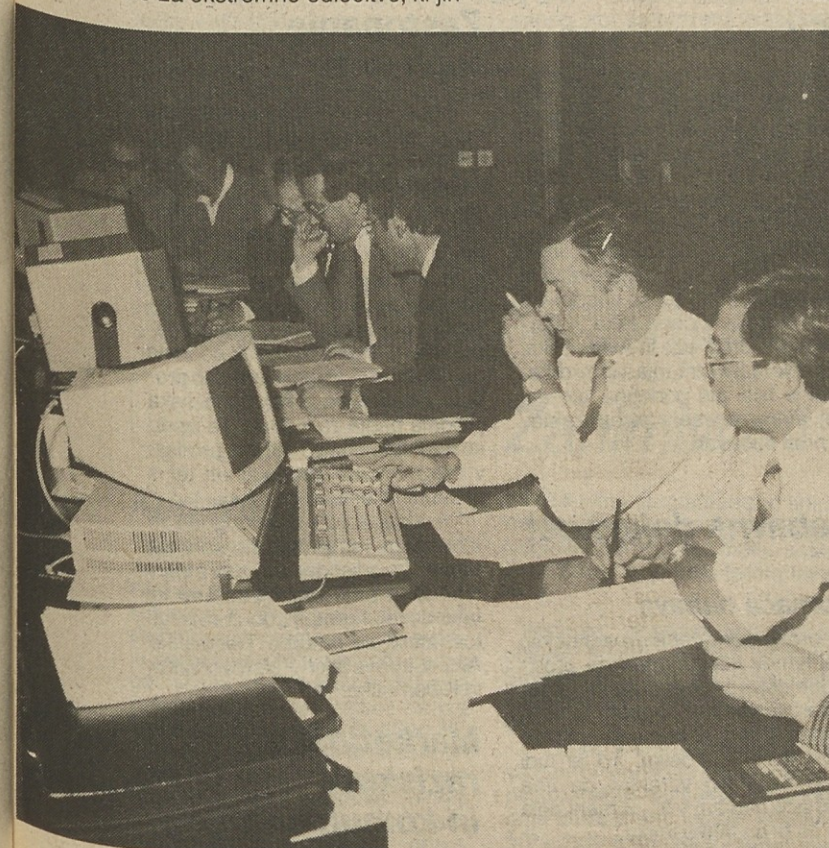

V črnomaljski občini so 19. februarja praznovali občinski praznik, to je datum, ko se je pred 45. leti rodila prva Slovenska neodvisna država. Ob tej priložnosti je bila preteklo soboto tudi slavnostna seja Skupščine občine, kjer je kot slavnostni govornik nastopil tudi predsednik SRS Janez Stanovnik. Na slavnostni seji so podelili plakete občine Črnomelj, ki predstavljajo najvišje družbeno priznanje. Med dobitniki plakete je tudi predsednik KPO v semiških Kondenzatorjih Vladimir Zorc, ki je priznanje prejel za zasluge pri gospodarskem razvoju občine. Iz obrazložitve navajamo še naslednje:

Vladimir Zorc se je zaposlil v Iskri Semič 4. 1. 1960 kot prvi diplomirani elektro inženir. Opravljal je najodgovornejša strokovna dela od samega začetka na področju tehnologije in kmalu postal vodja službe TPD. Pod njegovim vodstvom so se formirali zametki novih oddelkov (konstrukcija, razvoj, elektronika), ki so pozneje prerasli v samostojne organizacijske enote.

Leta 1970 je prevzel delovno mesto vodje tehnično-proizvodnega sektorja in ga uspešno vodil do leta 1976. V tem času je tovarna osvojila vrsto novih proizvodov, uvedla uporabo novih materialov in pričela s samostojno izdelavo zahtevne opreme za proizvodnjo kondenzatorjev. Za svoje napore in vložen trud v razvoj podjetja je prejel Iskrino priznanje za tehnične izboljšave, leta 1971 pa je bil odlikovan z medaljo dela. V nadaljnji graditvi Iskre Semič, samoupravni in tehnološki reorganizaciji, osvajanje novih tehnologij in vključitvi v mednarodno tržišče, se je Vladimir Zorc izoblikoval v strokovnjaka, ki je poznal in obvladoval kompleksnost problematike DO Iskre Semič. Ko je DO leta 1980 ostala brez glavnega direktorja, je prevzel to funkcijo. Posle glavnega direktorja je opravljal do formiranja kolektivnega poslovodnega organa, v katerem je postal predsednik tega organa in to funkcijo opravlja v svojem drugem mandatu še danes. Prispevek Vladimira Zorca kot predsednika KPO se kaže v kompleksnosti vodenja DO in razreševanju zapletenih tehnično-tehnoloških in tržnih problemov, katerim še večjo širino zapletenosti daje neprestano se spreminjajoča zakonodaja.

Kljub vsem problemom, ki se pojavljajo v DO in širše v naši družbeni skupnosti je vodstvo Iskre Semič z Vladimirom Zorcem na čelu uspelo prebroditi vse težke trenutke in popeljati ta kolektiv s pozitivnim poslovanjem v nadaljnji še hitrejši tehnološki razvoj.

Udeleženci »Poslovne igre« v drugi poslovodni šoli

»Paketi« še poglobili krizo jugoslovankega gospodarstva

Neučinkovitost jugoslovankega gospodarstva se je v minulo leto prenesla še iz predhodnih let, ekonomska politika pa temu ni bila dorasla. Kljub številnim gospodarskim ukrepom se je lani nadaljevala oziroma še poglobila kriza gospodarstva. V maju sprejet paket ukrepov, za katerega je značilna na eni strani politika liberalizacije cen, tečaja in uvoza ter na drugi strani restriktivna kreditno-monetarna politika, omejevanje rasti osebnih dohodkov, splošne in skupne porabe ter postavljanje kriterijev doseganja ciljev inflacije v višini 95%, se je izkazal neučinkovit, saj smo resolucijske opredelitve bistveno prekoračili. Največje prav pri ciljni inflaciji, ki je narasla kar za 202%.

To je le nekaj misli, ki jih je v uvodu k Poročilu o poslovanju Iskre Commerce v minulemu letu zapisala vodja planskega sektorja v tej delovni organizaciji skupnega pomena Edita Luckmann. V komentarju še poudarja, da rastoča nelikvidnost in z visoko inflacijo povezan instrumentarij revalorizacije močno omejuje tako reprodukcijske tokove proizvodnje kot tudi obseg zunanjetrgovinske menjave. Upadanje kupne moči in investicijskega ciklusa bo imelo gotovo dolgoročne posledice, tako da sedanjih razmer prav gotovo ne bomo mogli izboljšati v nekaj mesecih. Sedanje slabosti niso posledica nove ekonomske politike, pač pa stare, novi »majske ukrepi« pa so samo pokazali vse slabosti prejšnje ekonomske politike. Bistvena vprašanja, ki jih bo treba spremeniti, so predvsem nelikvidnost gospodarstva, restriktivna gospodarsko-monetarna politika, upadanje povpraševanja, velike zaloge gotovih izdelkov, pomanjkanje sredstev za nujne investicije in stroškovna inflacija.

In v takšnih razmerah je poslovala tudi Iskra Commerce. Njene poslovne rezultate v minulemu letu pogledimo po posameznih področjih in dejavnostih.

Jugoslavija

Komentar Edite Luckmann se seveda nanaša na gospodarski položaj Jugoslavije, kljub temu pa ne bo odveč, če tudi v analizi poslovanja Tržnega področja Jugoslavija v Iskri Commerce ponovno opozorimo na nekajletno upadanje vseh vrst porabe, zatem padec proizvodnje in realno upadanje družbenega bruto produkta, medtem pa je najizrazitejši padec pri investicijski potrošnji.

In kljub vsem tem oviram, je Iskra Commerce v letu 1988 dosegla pri prodaji na domačem tržišču boljše rezultate od večine sorodnih delovnih organizacij, pri večini blagovnih skupin je tudi zadržala tržne deleže, pri nekaterih pa jih je kljub fizičnemu padcu prodaje celo povečala.

Glede na plačilno (ne)spособnost v Jugoslaviji, so torej ti prodajni rezultati še toliko boljši, relativno ugodna plačana realizacija pa je nedvomno dokaz izredne angažiranosti prodajnega kadra v IC-ju.

Iskra je prodala lani na jugoslovanskem tržišču za 1.235 milijard dinarjev izdelkov, od tega za 171 milijard v lastnih prodajalnah.

Izvoz

Iskrin letni izvozni načrt je bil lani usklajen šele marca, ker pa je bil precej ambiciozno zastavljen, so ga razdelili na četrtletne načrte ter pri njih upoštevali vse objektivne možnosti. Letni izvozni plan Iskre Commerce v višini nekaj nad 290 milijonov dolarjev je bil uresničen 93-odstotno, svojo zadolžitev pa so presegli le v Tržnem področju razviti zahod.

Po posameznih Tržnih področjih je Iskra izvažala takole:

Razviti zahod

Skupni izvoz na to območje je Iskra realizirala v višini 165 milijonov dolarjev, četrtletne plane je prekorachila za 3%, realizacijo iz leta 1987 pa za 6%.

Glede na letni plan, so po posameznih sektorjih dosegli boljše rezultate takole: Avstrija in Švica 195%, Španija in Grčija 132%, Italija 127%, ZDA 118%, Benelux 107% in Velika Britanija 102%. Sektorja za Iskrin izvoz v ZR Nemčijo in Skandinavijo izvoznega načrta nista realizirala.

Nadpovprečne izvozne rezultate v ta del sveta so lani dosegle naslednje Iskrine delovne organizacije: Elektroakustika, Antene, Telematika, Delta, Elektrooptika, Kibernetika, Kondenzatorji in Merilna elektronika, načrtovanega izvoza pa ni uspelo doseči Zmaju, Videomatiiki, Avtomatiki, Rotomatiiki, Elektrozvezam, Avtoelektriki in Mikroelektroniki.

Dežele v razvoju

Izvoz v ta del sveta je lani Iskra realizirala v višini nekaj manj kot 40 milijonov dolarjev, kar je le 81% letnega plana, oz. 97% kvartalnega plana in 94% realizacija iz leta prej.

V dežele v razvoju je lani prodajalo 19 Iskrinih delovnih organizacij, kar 93% pa odpade na Telematiko, Kibernetiko, Avtoelektriko, Avtomatiko, Elektrozveze, Kondenzatorje in Elektromotorje. Izvoznih planskih obveznosti v dežele v razvoju lani niso izpolnile Kibernetika, Avtoelektrika, Avtomatika, Elektrozveze in Videomatika.

Kljub nezavidnemu položaju v deželah v razvoju — podoben je jugoslovanskemu — je Iskra sklenila lani več pomembnejših pogodb. Mednje naj uvrstimo predvsem pogodbe za prenos tehnologije za proizvodnjo enofaznih in trifaznih števcov v Argentini, prenos tehnologije za proizvodnjo števcov v Maleziji, prenos tehnologije za proizvodnjo telefonov aparatov v Keniji, prenos tehnologije za proizvodnjo potenciometrov v Alžiriji, zatem prodajo sistema telefonije Iskra 2000 v Iranu z možnostjo poznejšega prenosa tehnologije, pogodbo za prenos tehnologije za proizvodnjo zaganjalnikov in alternatorjev v Iranu in prodajo sistema avtomatizacije kubanskih železnic.

SEV

Izvozni načrt v dežele Sveta za vzajemno gospodarsko pomoč je lani Iskra realizirala v višini 84,3 milijona dolarjev, kar je le 84% letnega načrta. Uvoz je realizirala v višini 17,5 milijona dolarjev, to pa je odstotek nad planom.

Največje izvozne izpade so imele lani Avtomatika, Elektrozveze in Telematika, manj kot so načrtovale pa so uvozile Videomatika, Kibernetika, Elektrozveze in Avtomatika. Problematika trženja s temi državami je bila lani podobna kot leto prej, in to predvsem zaradi zahtev po proti dobavah.

Nabavna dejavnost

Domača nabava

Zaradi vedno večjih likvidnostnih problemov kupujejo Iskrine proizvodne delovne organizacije reprodromaterialne vse bolj pogosto pri tistih organizacijah, ki kupujejo tudi njihove končne izdelke. To je tudi eden največjih vzrokov, da ima Domača nabava v IC-ju manj dela kot pa bi ga lahko imela.

Za potrebe Iskrine proizvodnje je IC kupil na jugoslovanskem tržišču

za skoraj 108 milijard dinarjev, predvsem surovin in reprodromaterialov.

Uvoz

V minulemu letu smo skupaj uvozili za nekaj manj kot 160 milijonov dolarjev reprodromaterialov in za skoraj 17 milijonov dolarjev opreme. Opreme je Iskra uvozila manj, kot je načrtovala, in to predvsem zato, ker so imele delovne organizacije precejšnje težave s pomanjkanjem sredstev in so se morale zato odločiti za najemanje opreme, začasnii uvoz, itd. Skoraj vso opremo je Iskra kupila na kredit.

Medtem pa je Iskra uvozila za 22% več reprodromateriala kot je predvidela v planu, omenjenih skoraj 160 milijonov dolarjev pa je tudi za skoraj 7 milijonov več kot leta 1987.

V strukturi se še vedno povečuje redni uvoz reprodromateriala. Z gotovino smo plačali le manjši del tega uvoza, vendar nam spreminjanje razmerij v oblikah uvoza, gre zlasti za zniževanje kooperacij, kaže na solidno pokrivanje potreb Iskrine proizvodnje z reprodromateriali.

Delež uvoza s klirinškega območja je znižal le 3% in se je v primerjavi z letom prej še znižal. To zmanjšanje gre predvsem na račun manjšega obsega kooperacij z »klirinškimi« državami, saj je redni uvoz s tega območja ostal približno v enakem obsegu.

Zastopanje tujih firm

V tej dejavnosti Iskre Commerce so se lani odločili za bistveno povečanje tržnih akcij ne da bi povečali števila sodelavcev, vso pozornost so so namenili tudi varčevanju pri drugih stroških poslovanja. Rezultati niso izostali, saj so plan presegli tako na področju komunikacij kot tudi elementov. Izpad so imeli le pri elektronskih napravah. V široki potrošnji so imeli do majske devalvacije ugodno prodajo padla za tretjino. Ta izpad so nadoknadili s povečano prodajo v brezcarinskih prodajalnah ter s posebnimi, enkratnimi posli.

Pri sklepanju novih pogodb in trženju za vse principale so v kar največji meri sodelovali tudi z Iskrinimi delovnimi organizacijami ter tako dosegli precej dobrih rezultatov, zlasti za potrebe Telematike, Anten, trboveljskih Polprevodnikov in Kibernetike.

Marketinške raziskave in komuniciranje

Lani so izdelali 12 raziskovalnih nalog ter kupili devet tujih študij.

Distribuirali so tudi preko 2.500 informacij. Ker so v letu 1988 povečali stopnjo sofinanciranja raziskovalnih nalog na 50%, se je zmanjšalo število naročil.

Aktivnosti institucionalnega tržnega komuniciranja so potekale pretežno v skladu s sprejetim programom in delno dogovorjenimi spremembami, v sklopu produktivnega tržnega komuniciranja pa so realizirali preko 15 sejmov v Jugoslaviji in 10 sejmov v tujini.

Inženiring za embalažo je v celoti realiziral letni program, tik pred

izdajo pa sta priročnika za označevanje stavb in embalaže v okviru nalog za celostno podobo Iskre.

Obmejno gospodarsko sodelovanje

V primerjavi z letom 1987 so si v tej dejavnosti Iskre Commerce zastavili skoraj štirikrat večji načrt, in sicer v višini 1,6 milijarde dinarjev. Uresnili so ga 92-odstotno. Vzrok za to neizpolnjevanje plana je bil

Drugi o nas

- Ljubljanski Dnevnik piše o rasti proizvodnje v Iskri-Rotomatiiki iz Spodnje Idrije. Ta kolektiv bo moral letos zaradi povečanih naročil tujih poslovnih partnerjev povečati proizvodnjo kompresorskih elektromotorjev za 50 odstotkov. Zato so se odločili za popolno izkoriščenost strojnih zmogljivosti, trajno prerazporeditev nekaterih »režijcev« v proizvodnjo in za uvedbo tretje izmene. S temi ukrepi so že uspeli povečati dnevno proizvodnjo z 8 tisoč decembra lani na 9.500 elektromotorjev januarja letos. Ker znatno večja proizvodnja zahteva tudi dodatno delovno silo, ki pa si je v tako kratkem času ne morejo zagotoviti, so uvedli delo v proizvodnji vsaj enkrat na mesec tudi za delavce strokovnih služb.

- Več časopisov je pisalo o javni tribuni, ki je bila pred nedavnim v DO Iskra-Elektrozveze v organizaciji Komunistična. Naslov tribune je bil Kdo bo reformi mero jemal, poleg delavcev Iskre pa so se je udeležili tudi Živko Pregl, izvršni sekretar CK ZKS, dr. Ciril Ribičič, član CK ZKS in dr. Bogomir Ferfila, član Marksističnega centra pri CK ZKS. Tako piše Delo, da so delavci Iskre v razpravi med drugim vpraševali, kje dobiti denar za prilagoditev proizvodnje tržnim razmeram, zakaj smo v Sloveniji podpirali razvoj težke industrije, ne pa gospodarskih panog, kot so turizem, kmetijstvo, predelovalno industrijo, od katerih bi imeli večje koristi. Najbolj zanimivo vprašanje je bilo, zakaj bi morala biti sedanja reforma uspešna, če so bile dosedanje reforme gospodarskega sistema pri nas neuspešne. Živko Pregl je v precej optimističnem tonu odgovoril, da je več okoliščin, ki kažejo, da bo s to reformo drugače. To so spremenjene mednarodne razmere, naši materialni razlogi, vse več znanja v politiki pa tudi vse večja težnja v smeri tržnega gospodarstva.

- Ljubljanski Dnevnik pa v zvezi s tribuno poudarja besede predstavnikov Iskre-Elektrozveze, da bo velik dosežek našega tržnega gospodarjenja že, če bomo uspeli vzpostaviti realna svetovna merila, kaj je koliko vredno, kajti porušili smo celoten valorizacijski sistem. Nedvoumno so tudi povedali, da bomo gospodarstvo najbolj razbremenili, če bomo uspeli posodobiti državno upravo in bančništvo, ki sta mu zdaj huda cokla.

Zanimivosti

Kurjava

Letošnja mila zima in visoke cene goriv so prisilile marsikoga, da varčuje z nekaterimi drugimi gorivi kot so npr. plinsko olje ali nafta, delno pa tudi premog. Za ogrevanje zadostujejo železne peči, peči s pečnicami in tudi kamini. Najprej prastara ugotovitev: najbolj zdrava toplota prihaja od lesenih polen. Pri tem ni nič važno, če je to smrekovina ali so tu bukova polena, seveda razen kalorične vrednosti. Mnogi imajo peč za sežiganje smeti. Vanjo zbašujejo stare časopise, revije, lepenko, lakirane dele pohištva in celo embalažo in umetnih snovi. Pri sežiganju le-teh pridejo v zrak

težke kovine, formaldehid in solna kislina. S tem v veliki meri onesnažujejo okolje, zlasti motijo sosedne in zasmratajo celo lastna bivališča.

Najmanj onesnažujejo lesena polena. Seveda morajo biti suha. Smrekova polena se morajo prej sušiti erto leto, listavci pa celo dve leti.

Če les ni suh, nastajajo škodljive saje in smolnate snovi, med njimi tudi katran. Suhi les z 10% vode daje dvakrat več toplote kot tisti s 50% vode. In še nekaj: les potrebuje veliko kisika, da zgori, zračne zaklopke morajo biti odprte.

(Test)

predvsem v tem, da so se lani odprli različni drugi zunanjetrgovinski kanali, ki jih Iskra prejšnja leta ni mogla toliko uporabljati.

Celotno poslovanje

V Iskri Commerce poudarjajo, da so glede na ekonomske razmere v širšem družbenem prostoru poslovali sorazmerno ugodno. Ustvarjena sredstva, ki jih namenjajo v poslovni sklad, so sicer v primerjavi na fakturirano realizacijo izredno nizka, saj predstavljajo komaj šest ti-

sočink procenta. Rezultat ocenjujejo kot ugoden predvsem zato, ker jim je z ustvarjenimi dohodkovnimi sredstvi uspelo pokriti vse materialne stroške, stroške poslovanja, amortizacijo, vse obveznosti iz dohodka ter osebne dohodke, uspelo jim je formirati tudi rezervni sklad in nameniti najnujnejša sredstva v sklad skupne porabe. Prav tako je IC pokrila z ustvarjenimi sredstvi poslovnega sklada različni pri investicijskih naložbah, pokril pa je tudi obveznosti za nerazvite.

LD

- Gospodarski vestnik je objavil krajšo informacijo o uspehu Iskre Kibernetike na argentinskem tržišču. Ta delovna organizacija je namreč prodala argentinski firmi Compania Electronica Sudamerica (C.E.S.) licenco za proizvodnjo števcov za merjenje električne energije. Vrednost tega posla bo v naslednjih letih približno 10 milijonov dolarjev. Takoj po podpisu pogodbe je Iskra Kibernetika dobila naročilo v vrednosti dodatnega milijona dolarjev.

- Beograjski Privredni pregled piše, da so predstavniki Iskre-Telematike, Iskre-Elektrozveze in Iskre-Centra za elektrooptiko podpisali pogodbo s PTT Ljubljana o digitalizaciji telefonskega omrežja na področju ljubljanskih občin. Projekt je vreden okoli 235 milijard dinarjev. S tem se bodo zmogljivosti telefonskih central na ljubljanskem območju do konca letošnjega leta povečale na 220.000 priključkov.

- Slovenska revija za razvojna vprašanja in podjetništvo RR je po aferi »Delavska enotnost« zopet začela izhajati. Ob tem dogodku se je sestal tudi t. i. klub RR, to je okrog štirideset uglednih slovenskih strokovnjakov, ki jim ni vseeno, kakšna so (in bodo) naša razvojna pota. Revija RR je objavila nekaj mnenj članov kluba RR ob vnovičnem izhajanju revije. Rado Faleškin iz Iskre je dejal: »Najbolj pomembna je natančna opredelitev cilja, sicer so vsa prizadevanja bolj podobna butalski kovačnici, kjer Butalci kujejo in kujejo in če je na koncu stvar bolj koničasta, je kramp, če bolj ploščata pa lopata.« Miloš Kobe pravi: »V ZR Nemčiji bi se sorazmerno enakovredno »trust« sestal, če bi šlo za naložbo, vredno vsaj milijardo DEM, pri nas se sestane ob vprašanju naložbe ene ali nekaj starih milijard dinarjev, oz. desetih milijonov.« Ivo Banič, bivši Iskraški meni: »Pomembno je predvsem to, da imamo en sam in natančno določen cilj — oblikovati in znova izdelati strategijo povezav Slovenije v Evropi. Glasilo teh prizadevanj je RR.«

V prvi številki je bil objavljen tudi prispevek Andreja Korenčana, diplomiranega ekonomista iz Iskre-Avtomatike na temo vrednotenje znanja kot osnovnega gibala napredka.

Krvni test v lekarnah

Mnoge lekarne zahodnega sveta že merijo krvni pritisk brez zdravnikovega sodelovanja. Sedaj se je temu pridružil še krvi test. Elektronska merilna naprava v nekaj minutah izmeri krvni sladkor, sečno kislino, holesterol, trigliceriden, hemoglobin in tri jetrne encime. To krvo sliko so doslej ugotavljali le v zdravstvenih laboratorijih.

Takšne preventivne preiskave opozarjajo na morebitne bolezni. Tako je povečana glukoza lahko znak za sladkorno bolezen, najpogostejšo bolezen presnove. Po-

višane vrednosti sečne kisline opozarjajo na protin, zvišan holesterol na srčni infarkt, koronarne srčne bolezni ali arteriosklerozo. Vrednosti hemoglobina kažejo na pomanjkanje železa itd.

Vse preiskave opravi lekarnar s kapljico kapilarne krvi iz prsta. V Zahodni Nemčiji stane preizkus 5 DEM in traja dve do tri minute. Seveda veljajo pri krvnem testu tudi določeni pogoji: najbolje je vzeti kri tri ure po jedi, potrebna je abstinenca alkohola itd. Kompletna naprava za preiskavo krvi velja 8000 DEM.

(Test)

Zbral, prevedel in priredil

Marjan Kralj

Kljub težkim gospodarskim razmeram zadovoljivo poslovanje

Semiški Kondenzatorji so lani izvozili za skoraj deset milijonov dolarjev blaga kar v 37 držav. Težino nosi izvoz na zahodna tržišča saj znaša kar devet milijonov dolarjev, kar je za 39 odstotkov več kot v letu 1987. Plan izvoza so semiški Iskraši presegli za 34 odstotkov in sicer konvertibilni za 35%, klirinški pa za 25%.

95-odstotno uresničen letni načrt proizvodnje

Lanska proizvodnja je v semiški Iskri ostala na ravni proizvodnje, dosežene v letu 1987. Največ so naredili v prvem četrtletju, vendar bistveno manj, kot v istem obdobju leta 1987. V drugem, tretjem in četrtem trimesečju pa je bila raven proizvodnje višja kot v enakem četrtletju predhodnega leta. V temeljni organizaciji Elektronski kondenzatorji so naredili za šest odstotkov več kot v letu 1987, v Elementih za odpravo motenj je bila porast proizvodnje kar osemnajst odstotna, v Energetskih kondenzatorjih pa so zabeležili za 28 odstotkov nižji obseg proizvodnje. Temeljna organizacija Mehanski deli in naprave beleži sicer visok dvig proizvodnje, namenjene prodaji na zunanem trgu, vendar moramo tu pripomniti, da je proizvodnja opreme in orodij vrednotena po tekočih cenah in ne po stalnih cenah, kot pri ostali proizvodnji.

Iz strukture proizvodnje po vrstah kondenzatorjev je razvidno, da so v Kondenzatorjih najbolj povečali proizvodnjo KNB kondenzatorjev, tako v Elektronskih kondenzatorjih, kot v Elementih za odpravo motenj.

Letni plan proizvodnje so realizirali v višini 95 odstotkov. V Elektronskih kondenzatorjih in Elementih za odpravo motenj je bil načrt proizvodnje presežen, medtem ko plana proizvodnje niso izpolnili Energetski kondenzatorji in Mehanski deli in naprave.

Načrtovali ugodnejšo prodajo na domačem tržišču, ampak...

Prodaja na domačem trgu ni potekala tako, kot so si semiški delavci

zastavili z letnim planom. Beležili so velik izpad proizvodnje v Energetskih kondenzatorjih, prav tako so načrtovali ugodnejšo prodajo v Elektronskih kondenzatorjih. Medtem pa so v Elementih za odpravo motenj prodajo na domačem trgu povečali.

Po grobi oceni so cene izdelkov na domačem trgu višje kot leto poprej za 205 odstotkov, kar kaže na to, da v semiški Iskri beležijo bistveno nižji porast cen njihovih izdelkov, kot so porasle cene repromateriala pri industrijskih proizvajalcih. (226%).

Vzroki za slabe rezultate prodaje izdelkov Energetskih kondenzatorjev so, razen lastnih slabosti, tudi v izredno nenaklonjenem okolju. Proizvodnja opreme v Sloveniji je v letu 1988 manjša za sedem odstotkov (kot v letu 1987), pada pa vse od leta 1986 dalje. Sedaj predvidevajo (ne glede na možne kratkotrajne antiinflacijske učinke v smeri znižanja proizvodnje opreme — zaradi restriktivne kreditne politike) povečano proizvodnjo opreme.

Najboljši izvozni rezultati v Elementih za odpravo motenj

Lansko leto so semiški Kondenzatorji izvozili za 9,8 milijonov dolarjev blaga, kar je za tri odstotke manj kot v preteklem letu. Dosegli so konvertibilni izvoz v vrednosti devet milijonov dolarjev, kar je za 39% več kot v letu 1987, klirinški pa je znašal 696 tisoč dolarjev, kar pomeni, da so uresničili 19% izvoza predhodnega leta na to področje.

Najboljše izvozne rezultate so dosegli delavci v Elementih za odpravo motenj, kjer se je skupni izvoz povečal za 50 odstotkov, izvoz na konvertibilno za 71% in izvoz na klirinško tržišče za enajst odstotkov. Od vseh

temeljnih organizacij so še vedno največji izvoznik Elektronski kondenzatorji, kjer so dosegli za štiri odstotke večjo vrednost izvoženega blaga kot v Elementih za odpravo motenj. Energetski kondenzatorji pa so »dosegli« za 36% nižjo vrednost skupnega izvoženega blaga in izvoza na konvertibilno področje, kot v preteklem letu.

Semiški delavci so v letu 1988 izvažali v 37 držav. Največ so izvozili v ZR Nemčijo, nato v Veliko Britanijo, Hong Kong, sledi pa izvoz v Češkoslovaško, Italijo, Sovjetsko zvezo pa Nemško demokratično republiko, Južno Korejo in Pakistan. Lansko leto so se odprla tudi nekatera nova področja prodaje v izvoz in sicer: Kuvajt, Kenija, Malezija in Poljska. Te države so sicer nepomembne s strani doseženega izvoza, vendar pomembne s stališča možnosti za povečanje prodaje.

Tako so semiški Kondenzatorji presegli izvozni načrt za 34 odstotkov in sicer plan konvertibilnega izvoza za 35% in plan klirinškega izvoza za 25%.

Za 19 odstotkov večji izvoz

Nabava na domačem trgu se je v lanskem letu povečala za 218 odstotkov, nabava brez interne nabave pa beleži porast v višini tristo odstotkov. Navedeni podatek kaže da so v semiški proizvodnji uporabljali material, ki je beležil v letu 1988 nadpovprečni dvig cen. Po statistikah so se cene repromaterialov lansko leto namreč dvignile za 221%.

Poleg visokih cen na domačem trgu pa so se pojavljali tudi problemi s kvaliteto, predvsem pri naslednjih materialih: črna metalurgija — pločevina, baker — vodiki, toroidna jedra itd. Semiška tovarna je lani uvozila za 6,4 milijone dolarjev repromateriala, kar je za 19% več kot leta 1988. Celoten uvoz je potekal s konvertibilnega področja. Največ repromateriala so uvozili s pomočjo kooperacij, v manjši meri kot v letu 1987 pa so se posluževali kreditov.

Razmerje med skupnim uvozom in skupnim izvozom se je v lanskem letu nekoliko poslabšalo, čeprav so delavci Kondenzatorjev po doseženih uvozno-izvoznih rezultatih nad slovenskim poprečjem.

Presegli plan investicij

Semiški Kondenzatorji so lani namenili za investicije dobrih osem milijard dinarjev in so plan investicij nominalno presegli za 37 odstotkov. Za

opremo so namenili 94% celotnih investicijskih vlaganj ostalo pa za objekte. Investicije so bile v letu 1988 namenjene v glavnem za posodobitev proizvodnje v Elektronskih kondenzatorjih. V ta segment proizvodnje so namenili kar dobrih pet milijard dinarjev.

Delež investicij v celotnem prihodu se je povečal od 3,8% v letu 1987 na 7,7% v letu 1988.

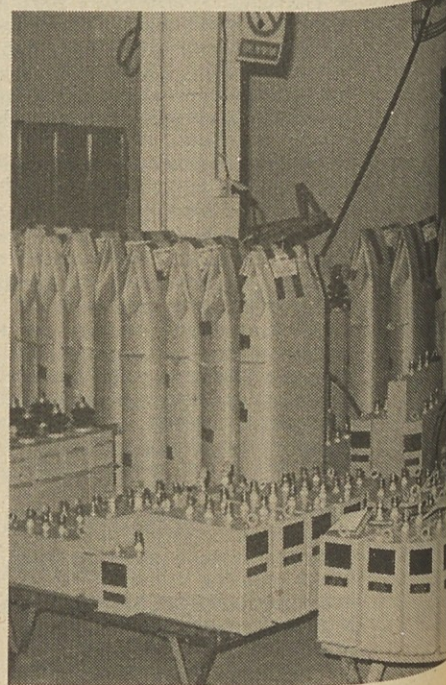
Velik porast porabljenih sredstev

Celotni prihodek je bil v semiški tovarni lani višji za 209 odstotkov, zaznali pa so tudi velik porast porabljenih sredstev in sicer v višini 211%. Povečala se je tudi amortizacija za kar 185 odstotkov, saj je lansko leto spet eno tistih, ko se poraba osnovnih sredstev prepočasno odpušja. Rast celotnega prihodka, cen industrijskih proizvajalcev in cen na drobno je hitrejša kot amortizacija.

Cisti dohodek delovne organizacije se je povečal za 231%. Petindeset odstotkov čistega dohodka so namenili za osebne dohodke in stanovanjsko gradnjo. Za poslovni sklad pa so namenili dva odstotka, za rezervni pa tri odstotke čistega dohodka.

Delovna organizacija je v letu 1988 ustvarila akumulacijo v višini 985.370.000 dinarjev. Le-ta predstavlja tri odstotke dohodka in manj kot odstotek celotnega prihodka. Rezervni sklad so oblikovali Elektronski in Energetski kondenzatorji pa Elementi za odpravo motenj. Poslovni sklad pa so oblikovali le Elementi za odpravo motenj.

vž

Reorganizacija: DOPOLNITEV STROKOVNIH PODLAG

V teku javne obravnave gradiva Strokovnih podlag o družbeni in ekonomski upravičenosti združitve temeljnih organizacij v enovito delovno organizacijo • Zahteve po opredelitvi ciljev delovne organizacije • Strokovni in vodilni delavci opredelili cilje in strategijo podjetja, izdelali idejno zasnovo, makro organiziranosti in opredelili probleme delovanja podjetja

Januarski delavski sveti v semiških Kondenzatorjih so začeli z javno obravnavo izdelanega gradiva Strokovnih podlag za reorganizacijo tovarne. Doslej na gradivo ni bilo posebnih pripomb, razen te, da bi morali vanj vključiti tudi opredelitev ciljev delovne organizacije.

V postopku reorganizacije so z ljubljansko svetovalno organizacijo ZOP doslej opravili naslednje faze: opredelili so cilje in strategijo podjetja, opredelili so probleme delovanja podjetja in izdelali idejno zasnovo makro organiziranosti.

Osnovni strateški cilj semiške delovne organizacije, ki pomeni tudi vodilno idejo podjetja, je **naročniška proizvodnja izdelkov manjših serij (v svetovnem merilu) ustrezne kakovosti po tržnih cenah na osnovi obstoječega proizvodnega programa**. Osnove za tako opredelitev so naslednje: semiška DO z obstoječim proizvodnim programom uspešno posluje že od ustanovitve; obstoječi proizvodni program

je tržno perspektiven ob stalnem posodabljanju tehnologije, proizvodnje in izdelkov; proizvodnja manjših serij je prilagodljivejša na povpraševanje in cenovno zanimiva.

Cilje delovne organizacije pa so opredelili v tri skupine: gospodarske, tehnične in socialne.

Gospodarski cilji pomenijo pridobivanje dobička. Le-tega bodo pridobivali s proizvodnjo in prodajo kondenzatorjev ter strojne opreme ob gospodarnem vedenju, pri izkoriščanju poslovnih sredstev, s prodajo znanja in tehnologij ter iz udeležbe pri skupnih naložbah.

Tehnični cilji pomenijo način in opremljenost dela. Izdelke optimalne kakovosti in zanesljivosti bodo prilagajali zahtevam kupcev. Težili bomo k povečevanju stopenj dodelave izdelkov. Pri ustvarjalnih in tudi pri rutinskih delih bodo uvajali sodobne tehnične pripomočke.

Socialni cilji pomenijo zadovoljstvo delavcev, prebivalcev kraja ter kupcev. Semiška proizvodnja in izdelki bodo ekološko varni. Osebni dohodki morajo v okolju postati konkurenčni. Gojili bodo pripadnost delavcev podjetju (kulturo podjetja). Zaposlenim bodo zagotavljali možnost strokovnega in osebnega razvoja ter napredovanja. Ustvarjali in izboljševali bodo dobro ime podjetja. Delavcem bodo nudili možnosti za ustvarjalno delo, k sodelovanju pa bodo pritegnili ljudi na njihovem področju.

Za doseganje opisanih globalnih ciljev so opredelili tudi ustrezne **strategije**, ki pomenijo izbrane okvirne poti do globalnih ciljev. Te poti so opredelili glede na sestavine: tržni segmenti (kateri trgi); proizvodi in storitve (kateri); željeni položaj na trgu (tržni deleži); tehnologije (uvajanje novih); notranji pogoji (organizacija, know how, kadri); željeni gospodarski položaj (pridobivanje dobička).

Iskra

Iskra-Elementi
TOZD SEM — Tovarna specialnih elementov in materialov
n. sub. o.
Ljubljana, Cesta dveh cesarjev 403

vabi k sodelovanju sodelavca za opravljanje naslednjih del in nalog:

zahtevnejša vzdrževalna dela (KV mizar)

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Vloge sprejemamo v 8 dneh po objavi na naslov: ISKRA-ELEMENTI, TOZD SEM, Kadrovska služba, Ljubljana, Cesta dveh cesarjev 403.

Pogovor s Stanetom Ječnikom, predsednikom konference ZK

Kako do učinkovite prenove ZK

Preobrazba in razvoj družbe sta pripeljala do vse večja politične osveščenosti ljudi. Nova hotenja nas delijo že v Sloveniji, kaj šele v jugoslovanskem prostoru. Vse to terja temeljito prenovo in drugačno organiziranost političnega delovanja. Člani ZK zahtevajo drugačne osnove za delovanje, sicer bodo še naprej odhajali iz partijskih vrst. Prvič po vojni se namreč dogaja, da Zveza komunistov dobiva politične sopotnike, ki uveljavljajo svoje interese na politični sceni za preobrazbo družbe.

To so resnice, ki jih že nekaj časa poznamo in čutimo, jasno so se odrazile v težah o prenovi partije in njenem sestopu z oblasti. Nekateri razumejo te sodobne politične tokove kot napad na sistem in partijo. Vendar tudi naša partija se bo morala spremeniti in začeti delovati drugače, če bo želela biti kos sodobnim dogajanjem in obdržati svojo vlogo in mesto v družbi. To si bo svoje mesto v družbi zagotovila le s spreminjanjem družbenih razmer in s pridobivanjem podpore in zaupanja.

Med delavci v tovarnah je imela ZK včasih največjo oporo, toda poslabšanje življenjskih razmer in neučinkovito premagovanje gospodarske krize sta močno načela vero in prepričanje komunistov. Marsikdo se sprašuje, zakaj še vztraja v partiji. Zato Zveza komunistov v združenem delu doživlja težke čase, ko išče poti in načine svojega delovanja v novih razmerah.

O nekaterih aktualnih vprašanih delovanja Zveze komunistov sem se pogovarjal s Stanetom Ječnikom, predsednikom konference ZK v Iskri Kibernetiki.

— Kako osnovne organizacije ZK v Iskri Kibernetiki ocenjujejo vse manjše zanimanje članstva za aktivno politično delovanje?

»Sistem političnega delovanja organizacij ZK po načelih demokratičnega centralizma, v katerem je članstvo dobivalo navodila za akcijsko delovanje od višjih organov, ni več sprejemljiv.

V današnjih razmerah postaja naše delovanje zaradi demokratizacije odnosov v družbi bistveno drugačno: akcija oziroma politično delovanje je potrebno v vseh okoljih, in sicer s konkretnim reševanjem problemov. Le s takim delovanjem bodo člani ZK, pa tudi ostali delavci v proizvodnji, imeli vse večje zanimanje za politično delovanje.«

— V čem so glavni vzroki neaktivnosti in neučinkovitosti delovanja osnovnih organizacij ZK?

»Monopolna vloga ZK je brez dvoma pripeljala do neučinkovitega političnega delovanja v družbi. S tem je povezana tudi manjša aktivnost komunistov. Nemoč članov ZK se odraža že v osnovni organizaciji ZK, kjer niso oblikovana stališča do posameznih problemov, ki se pojavljajo. Zato se komunisti, ki delujejo v drugih družbeno-političnih organizacijah in samoupravnih organih, ne morejo opredeliti in zagovarjati politiko ZK oziroma svoje osnovne organizacije.«

— Kaj bo storila Zveza komunistov v Kibernetiki, da bi v prihodnje strnila svoje vrste? Kako nameravate zajeziti izstope?

»Zveza komunistov je pred izrednimi kongresi, republiškimi in zveznimi. V času predkongresnih priprav se bodo sestale vse osnovne organizacije v Iskri Kibernetiki. Na teh sejah in konferencah bodo v smislu prenove ZK izdelale programe za delo v svojih

S seje predsedstva Konference ZK Kibernetike (foto: A. Boc)

okoljih in o kadrovske spremembah ter sprejele stališča o prihodnjem delovanju organizacij ZK. Brez vsebinske prenove Zveze komunistov ne vidim možnosti za aktivno delovanje posameznikov in celotne organizacije v delovnih okoljih.«

— Kako komunisti komentirate težave in zaplete v družbi ter v naši delovni organizaciji, ki je v dokaj nezavidljivem položaju?

»Zakonske spremembe bodo v gospodarstvo prinesle tudi pravi način za delovanje svobodnega trga, za prilagajanje tržnim potrebam in večjo samostojnost delovnih organizacij (podjetij) v novih gospodarskih tokovih doma in v svetu. Res pa je, da se moramo čimprej prilagoditi tem zahtevam in se zelo agresivno vključiti v tržne tokove.

V nezavidljivem položaju so tudi druge delovne organizacije z drugačno proizvodno vsebino, kot jo ima Iskra Kibernetika. Tako stanje povzročajo gospodarske razmere in rastoča inflacija.

Za izboljšanje stanja bodo potrebni ogromni naporji vseh delovnih ljudi in ne le poslovnih struktur in delavcev na področju trženja. V Kibernetiki pa bodo potrebni še posebno veliki naporji, predvsem pri uvajanju novih proizvodnih programov in temeljitih izboljšavah nekaterih zastarelih izdelkov.«

— Pred nami je tudi sprememba organiziranja Iskre Kibernetike?

»Že pred predvidenimi spremembami gospodarske zakonodaje smo v Iskri Kiber-

netiki začeli razmišljati o reorganizaciji. Člani ZK smo pripravili tudi akcijsko konferenco, ki je poleg priprav na reorganizacijo obravnavala tudi programsko in razvojno dejavnost v Iskri Kibernetiki.

Na tej konferenci in tudi po njej je prisotna miselnost, da je reorganizacija nujna. Treba se bo organizirati tako, da bodo naši izdelki izdelani hitreje, ceneje in bolj kakovostno. Reorganizacijo Kibernetike bomo morali podrediti tržnim zahtevam ne glede na posamezne interese, ki niso usklajeni za zahtevami sodobnega in učinkovitega gospodarstva.

Reorganizacija je v Iskri Kibernetiki potrebna predvsem zaradi raznolikosti proizvodnje, ki je sedaj premalo prilagodljiva gospodarskim razmeram in zahtevam trga. Zasnovati moramo produktno organiziranost, ki bo povezala vse dele kolektiva, ki sodelujejo pri ustvarjanju določenega izdelka.

Večina ljudi v Iskri Kibernetiki se zavzema za bolj učinkovito organizacijo, zato spremembe organiziranosti ne bo težko izpeljati. Učinek predvidenih sprememb pa pričakujemo tudi v boljšem življenjskem standardu in lepši perspektivi.

Pri reorganizaciji pa ne smemo pozabiti na mlade, ki morajo biti nosilci razvoja, novih tehnologij in sodobne organizacije proizvodnje, kar je osnova in nujnost za hitrejši gospodarski napredek,« je poudaril predsednik konference ZK Kibernetike Stane Ječnik.

Alojz Boc

Iz ustvarjalnosti Iskrinih delavcev

Vezilo za dan žena

Praznična priloga literarne, likovne in fotokino sekcije delavcev Iskre

Božo Malovrh: Njena leta/II

Koliko talentov, pesniških, pisateljskih, slikarskih, gledaliških, pevskih, likovnih in drugih se skriva med več kot trideset tisočimi Iskrinimi delavci je kaj težko statistično pa tudi lokacijsko naštetiti in zabeležiti, vendar ostaja dejstvo, da se nemalo delavk in delavcev Iskre ljubiteljsko ukvarja z zgoraj naštetimi umetniškimi dejavnostmi, bodisi kot aktivni ustvarjalci ali poustvarjalci.

Če smo za naš kulturni praznik, Prešernov dan, pred kratkim predstavili naše ustvarjalce izpod Ratitovca, likovnike in pesnike, torej z ožjega območja Železnikov, to pot, za dan žena, 8. marec, segamo nekoliko širše, v Kranj in Ljubljano ter s tega območja predstavljamo za dan žene predvsem in samo ženske, pesnice in pisateljice, medtem ko njihove verze in prozo spremljajo in dopolnjujejo moški — likovniki in umetniški fotografi. Tako je torej nastala nekakšna literarna priloga, ki naj po svoje in v tem smislu kot vezilo našim ženskam-delavkam v Iskri, teh pa je več kot polovico zaposlenih pri nas, predstavlja darilo za njihov praznik, ki nikakor ne sme izzveneti samo kot en sam dan v letu, posvečen ženam, materam, delavkam s priložnostnimi nagovori, že tradicionalnimi šopki in pogostitvami, kar je postalo v nekem smislu že nekako preživelo in skoraj stereotipno, neustvarjalno in skoraj preveč oguljeno. Morda bo ta naša kulturna priloga v tem smislu le poskus nekakšne nove oblike in načina počastitve tega pomembnega dne, 8. marca — mednarodnega dneva žena.

D. Ž.

Vezilo za dan žena

Praznična priloga literarne, likovne in fotokino sekcije delavcev Iskre

Poti

*Vsakdo ne more razumeti,
ko pravim, da je duša labirint,
kjer vsak po svoje išče pot,
po svojem gozdu blodi,
a cilj je isti
in vse poti
speljane —
v isto
smer.*

Staša Vukovič-Krpan

Žgajnar Janez: Združitev

Moje strune

*Iskrivost svetlobe
poletnega sonca
in igrivost vetra
sta premočno zažareli.
Raztrgale so se moje
najnežnejše strune.
Onemela sem!
Odšla bom in zapela
pesem bolečine —
brez strun,
brez napeva.
Svoje solze in hrepenenje
bom podarila bežočim,
črnim oblakom —
da namočijo moja opustošena polja,
da namočijo moje nedosanjane sanje.
Naj namočijo!
Naj poplavljaajo!*

Meri Primožič

Včasih

*Včasih sem otrok,
verjamem v pravljice
in bajke,
verjamem v pesmi in strahove.*

*Včasih sem ženska,
verjamem v objube,
poljube,
verjamem v nežne poglede.*

*Večkrat sem žena,
trdna, močna,
trmasto vztrajna
in zvesta družini.*

*Največkrat sem mati;
nežno in toplo
zavetje v sreči in stiski —
vodnjak ljubezni.*

Staša Vukovič-Krpan

Izprala bi gorje

*V nočeh oči odprejo se v strmenje.
Poslušam dežja jok,
v svoje ga lovim dlani.
Izprala bi vse gorje nesrečnih ljudi.*

*To so nitke na sinjih statvah želja.
Nihče ne bo vedel,
čakala sem zaman.*

Meri Primožič

Mladen Radojčić: Mavčiče

Martin Goričanec: Matjaževa domačija

Najine dlani

Ne stri mi sanje,
odpri dlani, položila jih bom vanje.
Odpri dlani — oči!
Naj bodo oči luči!
Potem skleniva najine dlani,
naj te čutim, naj te vidim, naj te pijem.
Bodiva svetloba, bodiva ljubezen,
trdno me objemi, ničesar ne reci.

Topel je tvoj objem.

Meri Primožič

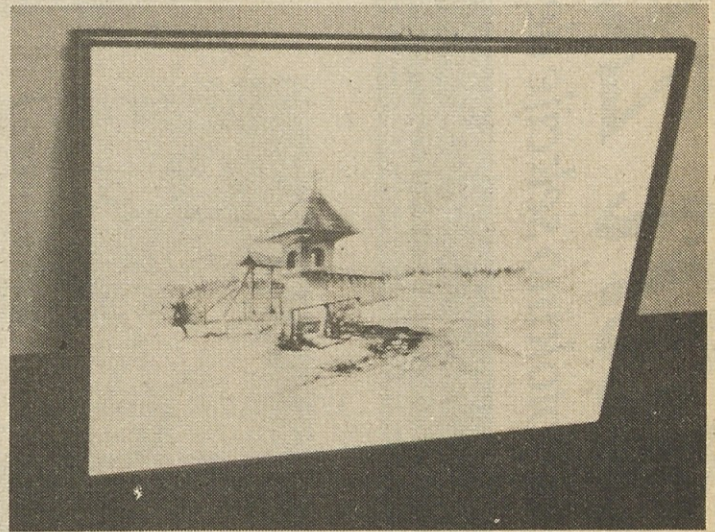

Žgajnar Janez: Umiranje

Ona

Odvrgla je
tančico čistosti,
plamenu grmade,
naelektrila telo
s poljubom zoglenelih ustnic.
Siplejo se srage
pohotnosti.
Dopustila vampirju
srkanje brozge,
kovaču kovanje strasti.
Zamazala dolino
ob izbruhu lave,
šepetanja kristala.
Še vedno je,
ona,
ostanek upiranja,
čar sprenevedanja.

Irena-Pija Bevk

Martin Goričanec: Kužno znamenje

Spoznala sem

Zadrhtela sem
ob svetlobi,
stisnila v klobčič
pogube.
Nisem priznala
oblakov nevihte,
spolzkih poti.
Obležala sem.
Grabila.
Mlaka jezikov,
sikajočih v jedro
nevernih oči,
je moje svetišče.
Gorim,
stegujem roke večnosti.
Omahnila je glava
v posodi teme,
prevzetno pajčolan
me zagrinja.
Pogreznjena v blato,
lepljive krvi,
zdrobljena,
ozrla sem mavrični sij,
dotaknila življenja,
spoznala MESIJA.

Irena-Pija Bevk

Vezilo za dan žena

Praznična priloga literarne, likovne in fotokino sekcije delavcev Iskre

Bilo je

Bilo je
nekoč....
moralo je biti
nekoč....
utrinek zvezde.
Bilo je
nekoč....
trajanje nečesa.
Bilo je
nekoč....
moralo je BITI.

Marija-Pija Bevk

Vida Štembergar

Vrtnica

Lesketajoča se
v bisernih kapljah jutra,
z lepoto spajanja svetlobe sonca
in s trpkim priokusom
bolečine dotika trnjev,
vzhajanjem in zahajanjem
lastnega zavedanja
odvisnosti roke človeka,
VRTNICA.

Marija-Pija Bevk

Hoditi

Hodi po poti,
ki riše jo srce,
hodi po njej
in ti bo lepo.

Sleči obleko bolečine,
odpni si okove,
ki te pritiskajo ob tla.
Ne kloni kot jeklo
pod močno moško roko.
Ne zapiraj oči
pred prihodnjimi dnevi,
ne skrivaj misli dvoma,
ki razjeda dušo kot kislina.

Ostani to, kar si,
ostani skala
sredi morja svojih dni.
Ostani burja v viharjih dneh,
ne pusti, da ti
dež spodjeda korenine
in odnaša zemljo.

Marija-Pija Bevk

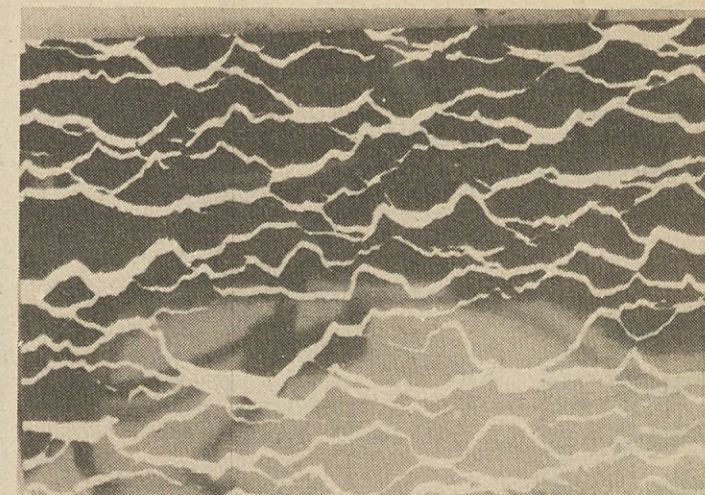
Zlata Valarič

Beli cvet

Vidim ga,
da vidim.
Ta beli nedolžni cvet,
kako počasi obrača svojo glavo.
Hrepeni,
drhti v vetru umazanosti!
Preveč bel je za ta svet,
nedolžen kot otroški pogled,
kateremu se ne moreš upreti.
S krvjo pognjen,
s solzami vzrejen.

BELI CVET,
SREDI ZELENEGA PLEVELA.

Marija-Pija Bevk

Janez Gradišar: Škrilj

Marjan Černe: Igra Svetlobe

Za karat trenutka

I
Zaprem se od zunaj in znotraj.
Spustim svojo nit
v tihe samote zapuščenih.
Vse mrgoli v jedru.
Nikjer ni zelenih hiš
in rožnatih mahov.
Rdeče hočem videti in črno obrobljeno.
Makov je ta svet
in pelod rumeni na moji dlani.

II
Sojenice so ti odnesle
ledeno pokrivalo, izvrtale
strugi odtočje,
zamračeno so zibale
tvoje jasli,
slamasto so bodle v notrino,
izprijeno grele ivjasto
sredi belega maja.

III
Gostota v breztežju,
lahna sapica v ledeni sragi.
Na pogorišču pepel in nekaj isker.
Zvonenje v zvoniku, čas za premislek.
Samo za voščilo prižgana sveča
in nič ni v Iskri, ki je v pepelu,
in zvonik, kot osamela dama
s patino na podbradku,
zvoni, naj zvoni.
Slišati je žvenket žlic
in podrsavanje lakajev.

Biserka Car

Vezilo za dan žena

Praznična priloga literarne, likovne in fotokino sekcije delavcev Iskre

Resnica —

v trepetanju žitne bilke,
v gluhosti drobnega kamna,
v šumenju potokov,
v valovanju cvetočih trav,
v svetlobi današnjega dne.

Resnica v pozabljenem času.

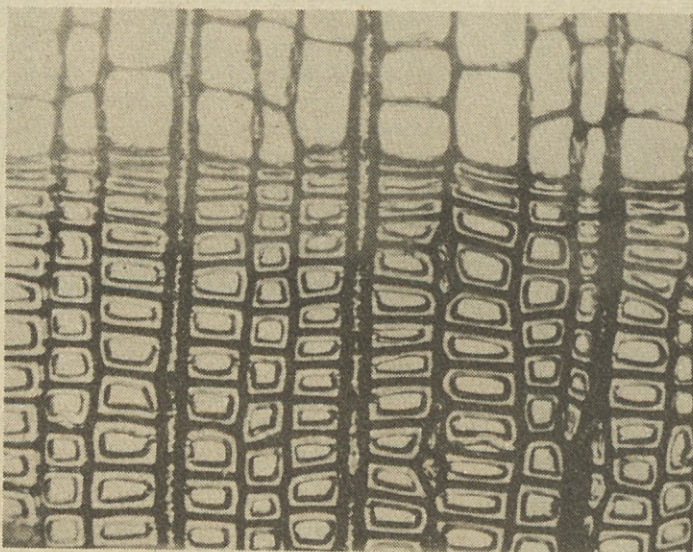
Francka Tronkar

Moje jutro

Stopi v sončavo
prostost.
Bodi rojstvo
nesmrtno ljubezni.
Bodi upanje
v osrču senc.
Bodi strup zmotam
na široki romarski poti.

Bodi moje jutro!

Francka Tronkar

Gradišar Janez: Celice

Tine Križnar: Jesen

Nisem

ptica,
da poletela bi visoko nad oblake.

Nisem
veter,
da odnašala bi temne oblake.

Nisem
sonce,
da topila bi sanje enake.

Nisem
roža,
da sprejela bi metulja vase.

ŽENSKA SEM —
a ne le zase!

Darja Mozetič

Stane Kržinar: Kamenje

Klic pomladi

Tiho in mirno ždi
zaprta v srcu
bolečina.

Nasmeh zamira
iz oči bleščečih
nekega spomina.

Upaš in želiš,
da lahko izbrišeš — kar boli,
prošiti več ne zmoreš,
veš, da je
in veš, da ni.

Rada bi se prebudila
v jutru nove pomladi.

Želela bi zopet jemati
utripe ljubezni,
želela bi znova deliti
trenutke sreče.

Darja Mozetič

Franc Guček: Poljub

Iščeva se

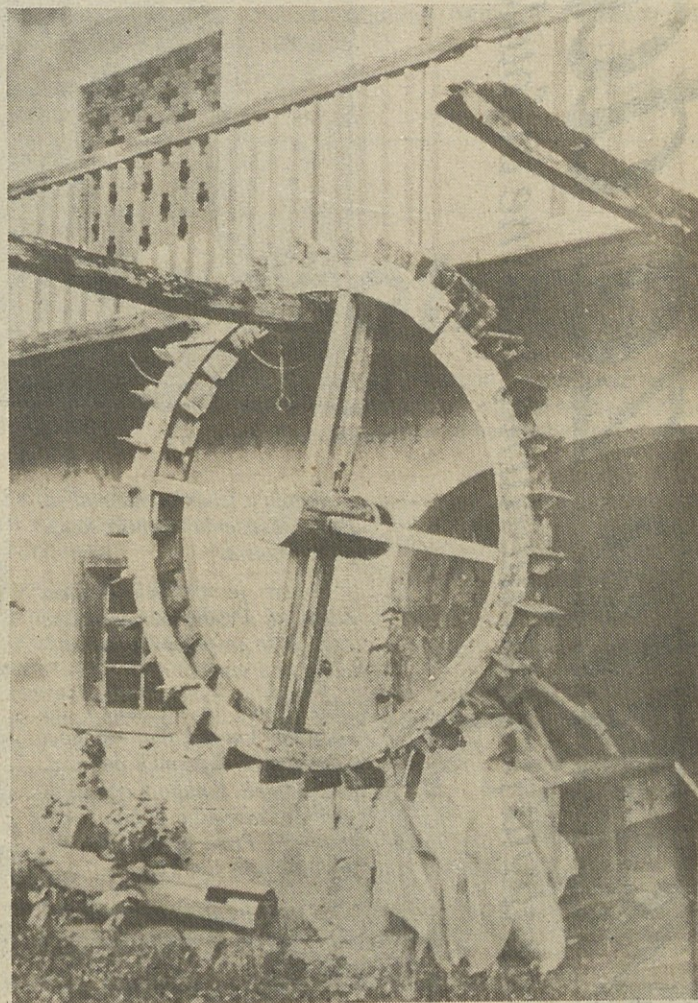
takrat,
ko se misli umirijo.

Iščeva se,
da bi napolnila dan.

Iščeva se
v ljubezni,
ki ne obvezuje.

Ustaviva se le za hip,
ko zagori plamen.

Darja Mozetič

Božo Malovrh: Mirovanje

Vezilo za dan žena

Praznična priloga literarne, likovne in fotokino sekcije delavcev Iskre

Samo malo počakaj

Slavko ima čudovite modre oči in tudi vse ostalo je super. Ko ga je babica prvič videla, mi je zaskrbljeno rekla:

Lojzka, pusti lepotece pri miru! Ne morem, babica, modre oči me vedno podrejo na tla.

Poročila sva se.

Babica se je potolažila.

Lep je tvoj mož, je dejala, bo di vedno z njim!

O, ja, jaz bi že pa on ni hotel. Izginjal mi je izpred oči dan za dnem in svojo nebeško modrino usmerjal drugam.

In nič nisem mogla.

Prva je v najin mir potrkala Ana-Marija

To je moja nečakinja, jo je predstavil, ko je prišla.

Molčala sem, čeprav sem vedela, da nima ne brata in ne sestre.

Tekla sem k babici in ji zau-pala, da se tudi druge ne morejo upirati Slavkovemu modremu pogledu.

Lahko se ločiš, lahko trpiš in molčiš, narediš se gluho in slepo ali pa... samo... malo počakaš, da v njem ves ta hormonski seksualni vihar mine.

Premisla sem in sklenila čakati.

Sovražim prepire na sodiščih in vem, da bi tudi on žaloval, gotovo bi se mu solze zalesketale v lepih modrih očeh, ko bi delila televizor, omaro in knjige na polovico. Ne! Imam mehko srce in potem bi se tudi jaz zacmerila. To se mi ob pogledu na moške solze vedno zgodi. Nak! Ne bo ločitve.

Ko sem poskušala ne videti ne slišati, mi je nesebično sam

začel pripovedovati o Kristinici, mehki ustrežljivi plavolaski, o Mateji, črni kot čokolada, Anki, viiki kot nabodalo za ražnjiče, Stanki, visoki in nežni kot lilija, Petri, dišeči kot rajski cvet in božanski lepi Otiliji.

O tej zadnji je govoril že dva meseca in pol, kako je pametna, izobražena in ve več o nogometu kot vsi trenerji skupaj in, da... kuha kot Francoz La Buqieze (Bukez). Super!

Za temi so se zvrstile še Melita, Anita, Violeta, Katarina, Milanka in celo poševnogleda Ču Lio San.

Še malo sem počakala. Imela sem v sebi samo kapljico in pol potrpljenja.

*

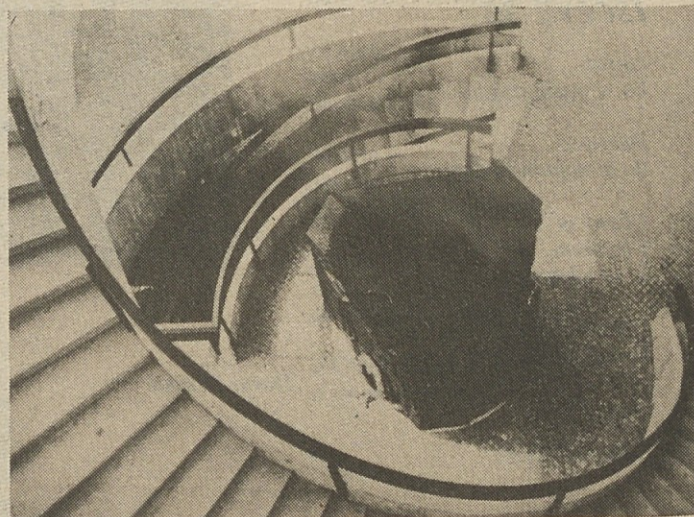
Simon Uršič: Samota I

Ostala je tri dni in nato odšla. Prav nič nisem razumela, kaj je punca hotela.

Potem je prišla črnolasa Zdravka. Prodajala je knjige. Zvečer se je poslovila in naslednji dan vrnila.

Moj mož in mladenka sta presedela kar nekaj ur v njegovi delovni sobi. Nato mi je pokazal, kaj je kupil. Knjigo z ena in tisočeriimi nasveti o ljubezenskih zadevah. Prav, naj se le izobražuje, sem si rekla.

Šele ob tretji, ki jo je obiskoval v njenem stanovanju, se mi je obzorje odprlo. Le kaj naj storim, da mi ga ne bo treba več deliti s tolikimi ženskami?

Alojz Žibert: Žrtvam

Problemska konferenca OOS DO Elektrozeve

V petek, 24. 2. 1989, so se delavci DO Elektrozeve zbrali na problemski konferenci z osrednjo temo »OBSTOJ DO ELEKTROZEVE IN NJENE NADALJNA PERSPEKTIVA SODELOVANJA V

SOZD ISKRA Z OBSTOJEČIMI PROGRAMI«.

Osrednje vprašanje na tej problemski konferenci, ki so se je udeležili tudi pred-

stavniki SOZD ISKRA je bilo, kaj bo s programom prenosa, ki pomeni zelo pomemben del razvojno proizvodnega programa DO Elektrozeve, oz. kaj bo z obstojem dobršnega dela te DO. Povezovanje Iskre s firmo Siemens postavlja program prenosa DO Elektrozeve v dokaj težak položaj, saj ima firma Siemens že utečeno sodelovanje na področju prenosa z Ei Niš.

Po izjavah, danih na tej problemski konferenci sodeč, tako predstavnikov SOZD Iskra kot predstavnikov DO Elektrozeve, je sicer težko povzeti jasen in dokončen zaključek, vendar pa je moč skleniti ugotovitev, da bo možnost prodaje naprav iz programa prenosa DO Elektrozeve otežena, da pa program prenosa ni v zagatnem položaju. Skratka, nastal je resen položaj, vprašanja sodelavcev DO Elektrozeve pa so bila postavljena v smislu, če res ni bilo drugega izhoda, kot da gre Iskra v poslovno povezavo, ki ima tako neugodne posledice za del njenega razvojno proizvodnega programa iz DO Elektrozeve. Podrobnejši povzetek problemske konference bomo objavili v naslednji številki našega glasila.

Boris Čerin

Iskra Videomatika

Preveč bolniških odsotnosti

Na področju družbenega standarda največ težav pri stanovanjski problematiki • Nezanemarljiv tudi velik odstotek delavcev v bolniškem staležu • Pomanjkanje počitniških zmogljivosti

Delavci Iskrine Videomatike so bili včasih znani po množici počitniških zmogljivosti. Bili so namreč »aktivni udeleženci« v Iskrini Počitniški skupnosti, ker pa je ta pred skoraj desetletjem iz že znanih vzrokov propadla, so pržanski Iskraši ostali skorajda brez vsega. Imajo le dve prikolici v Runkah pri Puli, letošnje leto pa nameravajo kupiti še eno garsonjero.

Toda na področju družbenega standarda je še vedno najbolj pereča stanovanjska problematika. Finančna sredstva so omejena, število prosilcev za stanovanja pa je vsako leto večje (lansko leto jih je bilo prek 600), saj je povprečna starost delavcev v tovarni 34 let. Dodeljujejo jih s fonda starejših stanovanj, lani pa so kupili eno kadrovsko stanovanje. Zaskrbljujoče je, da se tudi v bodoče položaj ne bo kdo ve kako po-

pravil pa tudi na področju dodeljevanja kreditov, ob vseh teh revalorizacijskih stopnjah, ne kaže nič dobrega.

Lahko pa se, po besedah socialne delavke Eve Pohar-Sušnik, v Videomatiki pohvalijo z dobro opremljeno splošno ambulanto in zobno ordinacijo, kjer imajo tudi zobotehnični oddelek. Zdravstvene in zobozdravstvene usluge nudijo tudi drugim Iskrinim delavcem. Ko smo pa že pri zdravstvu, povejmo, da tovarno pesti velik odstotek delavcev v bolniškem staležu, ki je lani dosegel kar 10%. Kot pravijo strokovni delavci, je to posledica predvsem mlade in pretežno ženske delovne sile in, da se bo ta problem sčasoma razrešil. Ni pa zanemarljiv tudi odstotek bolniških odsotnosti zaradi nege na domu in slabih stanovanjskih razmer, saj je v tovarni zaposlenih veliko delavcev iz drugih republik, kar pa

ne morejo na hitro in celovito razrešiti. Je pa to posledica politike ekstenzivnega zaposlovanja v Videomatiki v preteklosti. V. Ž.

Dobro opremljena zobotehnična ambulanta v Videomatiki.

K inovacijsko naravnemu podjetju le preko učinkovite organizacije

Reorganizacija, toda kakšna — o tem se v Iskri razpravlja že vrsto let, vsi pa se strinjajo glede potrebe po večji učinkovitosti. Kaj pa to pomeni iz zornega kota vsakega posameznega subjekta v SOZD, o tem bi dobili prav toliko odgovorov. Prisila gospodarskih razmer in novi zakon o podjetjih že narekujejo nekaj bolj ali manj dorečenih predlogov, nekateri reorganizacijski procesi pa se že vrstijo.

V Elementih na vprašanje bodoče organiziranosti gledajo predvsem kot na razvojni problem v najširšem smislu. Kako oblikovati inovacijsko naravnano podjetje in pri tem usklajevati (na videz?) trenutno tako različne interese?

Odgovor na te in podobne dileme v svoji strokovni nalogi poskušal opredeliti Stane Kavkler, član KPO za programe in razvoj.

Na katerih predpostavkah ste gradili svoj pogled na bodoči položaj Elementov v Iskri?

Od izhodiščnega koncepta, ko smo razmišljali o divizijah, oz. programskih skupnostih kot smiselni povezavi sorodnih dejavnosti (Iskra kot sestavljeno podjetje) smo se postopno bolj približali možnosti združevanja v združeno podjetje, torej dvonivojski obliki organiziranosti. Pri združenem podjetju gre za tako organizacijsko obliko, ko je na enem mestu združenih več poslovnih funkcij, oz. strokovnih ekip, ki opravljajo te naloge za posamezne dejavnosti oz. programa.

Kako to speljati?

Nimamo še dokončnega odgovora iz vodstva SOZD, mi pa razmišljamo v vsakem primeru takole. V bodočih podjetjih (naj bodo to nekdanje TOZD ali skupine združenih TOZD), se bo organizirala RR dejavnost, ki bo direktno podpirala razvoj teh podjetij. Razvoj mislim v širšem smislu rasti podjetja. Ti razvojni oddelki naj bi se povezovali v skupno podjetje v okviru Elementov tako, da bi se registrirali pri Raziskovalni skupnosti Slovenije kot raziskovalne organizacije.

Ali bo to neke vrste naslednica sedanje Razvojne enote Elementov?

Da, vendar v drugi sestavi, ker novi zakon o raziskovalni dejavnosti bolj strogo obravnava raziskovalne organizacije. Kot organizacija s statusom podjetja bo imela določene ugodnosti pri uvozu RR opreme in možnosti kandidiranja za sredstva iz skladov (Yu, SRS). Poleg razvoja naj bi v tej raziskovalni organizaciji združili vse dejavnosti, ki predstavljajo del inovacijskega procesa: od programskega snovanja, usmerjanja razvoja same RR dejavnosti, do izvajan-

ja projektov za potrebe programa in razvoja, še posebej priprava investicijskih projektov in izvedba investicij do zagona v redni proizvodnji. Inovacijski inženiring bo v tem skupnem podjetju opredeljen s statusom raziskovalne organizacije. Dokončna oblika zaenkrat še ni dogovorjena.

Tu se postavlja vprašanje najbolj optimalne oblike organizacije, posebno še, ker marsikje ni zadostne t. im. kritične mase. Vendar v posameznih TOZD precej skeptično gledajo na težnje po centralizaciji razvojne dejavnosti. Pojavlja se nezaupanje, zato hočejo posamezne tovarne imeti svoj razvoj lociran doma.

V stroki so stvari razdeljene: razvoj, ki podpira proizvodnjo in reprodukcijo, je nujno potreben za vzdrževanje in dopolnjevanje ravnih proizvodnje in tehnologije. Drugi del pa je namenjen razvoju novih produktov in tehnologij. Razmišljam tako, da naj bi v podjetjih tisti del razvoja, ki podpira proizvodnjo, organizirali v okviru tehnoloških služb, ki bi imele nalogo vzdrževanja dokumentacije, dopolnjevanja prilaganja spremembam lastnosti materialov itd. Ostali del, to je razvoj novih proizvodov in tehnologij pa naj bi imel drugačen status. Ti deli naj bi se povezovali v skupno raziskovalno dejavnost s statusom posebne organizacije.

Verjetno bi bilo potrebno zelo natančno in pravno dosledno opredeliti odnose, povezave in obveznosti teh strokovnih timov, saj se temeljne organizacije bojijo odtujitve sredstev, opreme in raziskovalcev.

Gotovo, vse te dejavnosti bi morale biti opredeljene z ustreznimi pogodbami ali sporazumom. Mi mislimo, da to ne predstavlja spornega vprašanja. Razvojni oddelki naj bi

bili še naprej locirani v podjetjih, združeni pa bi bili samo zaradi prednosti, ki izhajajo iz statusa raziskovalne organizacije.

Torej sploh ne razmišljate o skupnih laboratorijih v obliki nekakšnega tehnološkega centra?

Ne, poudarek bo le na skupnem upravljanju z ene ravnini. V okviru te organizacije se bo nabavljala oprema, ki pa bo last in na razpolago določena podjetja. Očitno ne gre za ustanavljanje razvojnega inštituta, razmišljam le o funkcionalni povezavi na enem mestu, s tem da bo skupni raziskovalni del namenjen izvajanju skupnih projektov za več podjetij ali za vsa podjetja. Predstavljalo bo zametek skupnega razvoja, vendar bo zasnovan minimalno, osnova zanj pa bodo interesi, oz. konkretne pogodbe za projekte.

Ali bodo kadrovski in ostali potenciali časovno vezani na določen projekt?

Ko bo posamezna naloga zaključena, bodo šli z njo strokovnjaki v določeno podjetje z namenom, da jo uvedejo v proizvodnjo. Nek potencial pa bo stalno na razpolago, ker predstavlja stalno osnovo za kreiranje novih programov, oz. novih produktov. Tu gre za tisti vitalni del tehnologije in produktov, ki jih danes še ne poznamo in so izven dosega obstoječih tehnologij v podjetju.

Skupno podjetje pa ne bo lastnik tega, temveč so to tisti, ki bodo sredstva združili.

Vrednotenje po projektih, čisti računi, ali je to tisto, kar sedaj zahtevajo posamezne TOZD, ki se želijo osamosvojiti?

Iz samega projekta bo jasno, kaj kdo prispeva in kaj bo od tega dobil. Gre za analogijo z mednarodnimi projekti, kot jih poznajo v Eureki. V njih lahko sodeluje veliko število

Stane Kavkler

različnih partnerjev, njihovi deleži pa so točno ovrednoteni.

Ali tak način dela predvideva občasno angažiranje strokovnjakov od zunaj?

V tem delu projektov, ki bi bil skupen za več podjetij, bi morali biti nosilci nalog delavci tega podjetja, izvajalci pa so lahko iz podjetij, ki združujejo sredstva, strokovnjaki inštitutov, ali pa mladi raziskovalci.

Nova oblika organiziranja bo torej nudila več raznovrstnih možnosti vodenja projektov v RR dejavnosti kot doslej?

Bolj bodo poudarjeni sodobni prispevki k inovativnemu načinu dela. Nujno je treba preiti v projektno vodenje na področju razvoja. Danes, ko je sposoben razvijalec zadolžen celo za več nalog, je to postalo nevzdržno. Število nalog je treba zmanjšati, delo skocentrirati in v kratkem času priti do rezultatov. Projektno vodenje pomeni, da so točno opredeljene naloge, roki, nosilci in kontrolne točke. Načrtujemo vzpostavitev ustrezne informatike, ki bo to projektno vodenje podpirala, vodila ekonomiko v razvojni fazi.

Kateri ključni dejavniki se še pojavljajo v vaši organizacijski zgradbi?

Izpostavil bi še nekaj stvari, ki so zelo pomembne in jih je na vsak način potrebno vzporedno vključiti v ta informacijski sistem. Predvsem je to programsko snovanje.

Od raziskave trga, kolikor jo pač naredimo, do definiranja razvojne naloge nimamo vmes neke obdelave informacij. Pri tem mislim na selekcijo najboljših programov in

produktov, preden se odločimo za razvojne naloge. Vložek v razvoj je veliko bolj rizičen, zato ker v predhodnih fazah ne naredimo selekcije med dobrimi in slabimi, perspektivnim in neperspektivnim. Zato predlagam, da uvedemo vmesno fazo med tržnimi raziskavami in razvojem. Programsko snovanje mora imeti popoln stik s svetovnimi bazami podatkov, tržnimi raziskavami in večjimi kupci, podatki s sejmov, podatki o konkurenci in še predvsem podatke o resursih na zunanjih institucijah. Skozi ustrezna ekonomska in tehnična orodja bomo te podatke selekcionirali in dobili veliko boljša izhodišča za predloge razvojnih nalog in odločitev.

Tehnološka priprava proizvodov v reprodukciji mora v teh zgodnjih fazah razvojnemu dati tiste podatke o tem, kako bodo proizvodi producirani, se pravi kako vključiti tisti del tehnologij, ki bo obstal in ga je prav tako treba upoštevati med razvojnim snovanjem.

V povzetku tega bi dejal, da je neobhodno preiti k projektnemu principu vodenja nalog, a ne samo v razvoju, temveč tudi v ostalih dejavnostih. Povezovanje dejavnosti med sabo naj bi temeljilo na hkratnem reševanju na več področjih, kar pomeni, da več skupin dela paralelno — en generalni projekt, več podprojektov, ki so sinhronizirani. Tako bi lahko bistveno prihranili na času. V tem okviru naj bi za posamezne programe organizirali programske svete, ki bi bili sestavljeni iz predstavnikov vseh naštetih dejavnosti in bi bili zanje tudi odgovorni. Na teh svetih bi obravnavali in odločali o vseh bistvenih dejavnostih posameznega projekta, se pravi o programskih in razvojnih usmeritvah, o porabi resursov ter poteku nalog.

Tu je potrebno hitro ukrepanje?

Mislim da je potrebna hitrost, še bolj pa je potrebno dobro preverjanje o perspektivnosti produktov in programov. Tu gre za srednje, oz. dolgoročno orientacijo podjetja kot takega. Razvijalci zato tudi ne bodo obremenjeni s tveganjem odločitve, temveč bodo že vnaprej obveščeni, kaj in v kateri smeri se bodo razvijali. Poleg tega bodo opredeljeni tudi roki, sredstva in ostale determinante. Vse to bo stvar tržnih raziskav in programskega snovanja. Dosti tega smo doslej pogrešali, kar je povzročilo že veliko škode zaradi slabo premišljenih in zgrešenih odločitev. Govorim o slabostih, ki niso le stvar Iskre, temveč celotne Jugoslavije. Potrebne bodo analize, ki niso le enostavno ekonomske, zato obstajajo posebna orodja, s pomočjo katerih se bomo odločali, kaj je boljše in kaj slabše. Iskra je k sreči že povezana s svetovnimi bazami podatkov, problem je le v tem, da naša vključenost v informativne tokove še ni zadostna. V splošnem bi poudaril, da mora biti inovacijska dejavnost podprta tudi z ustreznimi informatiko in ekonomiko, predvsem pa z investicijami v tej fazi. Ne moremo namreč več izvajati razvojnih projektov, ne da bi zanje izvajali tudi investicijske dejavnosti. Nabaviti bo potrebno ustrezno opremo (hardware in software) in dati razvijalcem v roke tista orodja, ki jih potrebujejo za izvedbo.

Kakšne pa so predvidene povezave navzgor do ravnih bodočega združenega podjetja?

Stvari še niso razčiščene in dokončne. Skupna podjetja bi po tem sistemu predstavljala inovacijski proces neke divizije, oz. branže; ocenjujemo, da jih bo v Iskri pet do šest. Na ravni združenega podjetja so predvidene koordinacija, strategija in politika celotne Iskre, v kratkem nadgradnja vsemu temu, kar pomeni, da bi lahko z relativno majhnim številom strokovnega kadra povezovali vsa inovacijska področja. Postavili bi lahko močno strokovno telo, sestavljeno iz managementa na ravni združenega podjetja Iskre in teh divizijskih podjetij.

Koordinacija razvoja na nivoju SOZD doslej ni bila najbolj učinkovita.

Stvari niso funkcionirale, ker do sedaj nismo imeli podjetij, usmer-

jenih v to dejavnost, ki bi bila suverena in bi vodila neko točno opredeljeno politiko. Posamezni razvojni oddelki so bili do sedaj zelo različno organizirani v posameznih DO in so bili kot taki nekompatibilni. Podjetja, registrirana za razvojno dejavnost, bi razpolagala z ustreznimi resursi s sistemom zadolžitve in nalog in zato bi bila tudi bolj učinkovita. Prepričan sem, da ni nobenega tveganja za podjetja, ki bodo združevala te resurse. Smiselno se bodo med sabo povezovala tista podjetja, ki bodo v tem videla svoje interese. Elementaši bi se tako združili v skupnem podjetju za razvoj elementov, kjer naj bi potekal razvojni in tržni stik s svetom. Izvedbeno naj bi stvari teklo v sami diviziji v ZP in podjetjih. Večina problemov bi s tako organizacijo, kot smo si jo zamislili, odpadla, ker bi bili v skupnih podjetjih locirani resursi za inovacijsko dejavnost posameznih delov.

V združenem podjetju pa bi se morala predvsem združevati sredstva za projekte izven divizij, torej za tiste strateškega pomena, kot je na primer razvoj mikroelektronike. Gre za infrastrukturo, za absolutno nove programe, ki bodo pomembni za celotno Iskra in bodo v skupnem interesu več divizij. Dokončne odločitve o teh stvareh bi morale biti stvar managementa združenega podjetja Iskre.

Združevanje sredstev za strateške razvojne programe v Iskri doslej ni bilo najbolj uspešno, zdi se, da je vsaka DO vlagala le zato, da bi potem svoj vložek dobila nazaj?

Maloprijetno je bilo tudi tega, prednost pa je bila v tem, ker smo prek tega združevanja uspeli vzpostaviti nek red, uveljavil se je določen način vodenja projektov. Na drugi strani pa so projektni sveti predstavljali izmenjavno mnenje in obstajala je tudi neka raven informatike za potrebe strokovnjakov.

Dosedanje oblike združevanja so torej le pomenile neko predpravo za novo obliko organizacije?

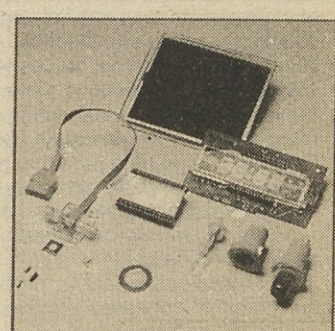
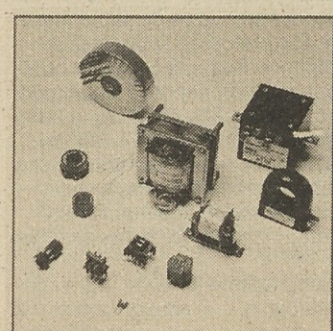
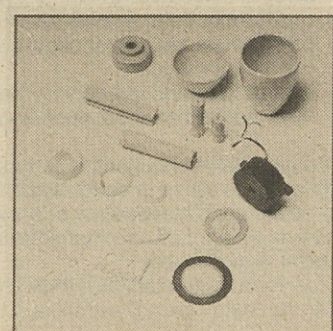
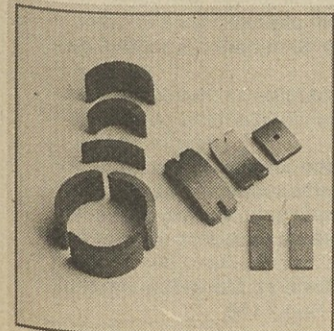
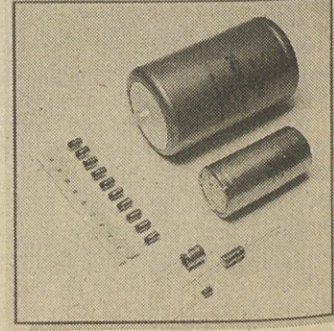
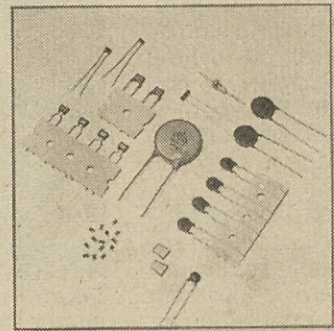
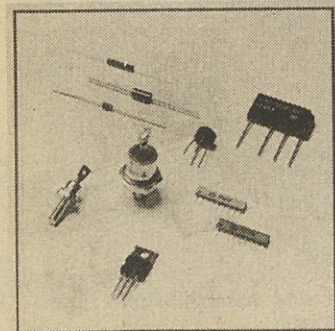
Prepričan sem, da obstajajo interesi za združevanje sredstev tako na nivoju divizij, možne pa so tudi višje oblike skupnih razvojnih prizadevanj. Sicer ni možno zadostiti čisto vsem, je pa povsem nepotreben strah bodočih podjetij, da bodo

tako izgubila svojo vplivnost in učinkovitost. Vse stvari bodo zasnovane na tržni podlagi in točno pravno opredeljene. Naloge skupnega podjetja bodo določene z vsebino, roki in nalogami posameznih skupin, podobno pa bodo podjetja obvezana vpeljati te naloge v proizvodnjo. Vsi združeni resursi bodo torej na razpolago za izvedbo teh nalog, se pravi, da ne gre za odtujevanje ali prelivanje sredstev, vse bo opredeljeno v letnem dogovoru in vsaka sprememba bo zahtevala dopolnitev dogovorov ali pa nove pogodbe. Če bi se na ravni SOZD jasno dogovorili o bodoči organiziranosti, bi bilo tudi nam lažje razmišljati, tako pa so stvari še nedorečene. Organizacija namreč ni skupek posameznih podorganizacij, je živ organizem, v katerem ima vsak svojo funkcijo. Zato je treba začeti graditi na osnovi sheme — hrbtnice in se šele nato odločati za postavitev mikro organizacije v posameznih delih. Kar se zdaj dogaja, ko posamezne TOZD prehitvejo organizacijske procese, slabo vpliva na bodočo organiziranost Iskre. Pričakujemo predloge z ravni Iskre kot celote, ki pa bi puščali podjetjem manevrski prostor, v okviru katerega se lahko organizirajo. Le tako bi postopno lahko izgradili dobro in učinkovito organizacijo.

Kaj bi povedali ob koncu?

Še enkrat bi izpostavil vprašanje informatike kot enega bistvenih problemov, saj ima Iskra glede na njen nastanek in sedanjo organiziranost kot celota slabo informatiko, na nekaterih področjih pa je sploh ni. Zakon o podjetjih sedaj omogoča močnejšo integracijo in s tem bolj direktno vodenje z nivoja Iskre kot celote ali z ravni divizij. Za dobro vodenje pa je predpogoj dober informacijski sistem in mene je tu najbolj strah, da nimamo izgrajenega informacijskega sistema, ki bi predstavljal podlago, živčevje v organizmu in bi omogočal zadostno število kvalitetnih informacij na vseh ravneh. Na kratko, zame je ta projekt informatike v Iskri eden izmed najpomembnejših in predpogoj za uspešno delovanje Iskre v kakršnikoli obliki. Gre za bistven element strategije, ki bi moral biti opredeljen že ob predlogu organizacije.

I. S.

Poslovanje v lanskem letu: **SOLIDNA BILANCA**

Iz obsežnega in natančnega poročila o lanskeoletnem poslovanju DO Iskra Merilna elektronika v Horjulu povzemamo temeljno misel, ki bi jo lahko strnili v naslednje besede: horjuljska Iskra je v lanskem 1988. letu poslovala solidno, čeprav sami zatrjujejo, da kljub tej ugotovitvi lansko leto ni bilo v celoti najuspešnejše. Poslovno so leto zaključili s pozitivnim rezultatom, vendar pa so tudi zunanje okoliščine vplivale na odnose znotraj tovarne v smislu njenega poslovanja.

Med pozitivne bilančne uspehe je treba vsekakor šteti dejstvo, da so od lanskeoletnega celotnega prihodka v višini več kot 21 novih milijard dinarjev kar 46,6% prihodka ustvarili z izvozom. Zato v tovarni upravičeno menijo, da štejejo izvoz v lanskem letu za pomemben uspeh, h kateremu jim je sicer delno pripomogla zakonodaja z višino vrednosti klirinškega dolarja, pri čemer pa je vseeno potrebno poudariti, da so lani izvozili na konvertibilno območje za dober milijon in sto tisoč dolarjev svojega blaga. Na konvertibilno območje so izvažali izdelke na področja, ki jih

označujejo kot tako imenovane »tržne niše«, kar velja zlasti za regulacijske transformatorje, ki naj bi jih še v večji meri izvažali tudi letos, k njim pa se bodo v tem letu pridružili še toroidi.

Izvoz na klirinško območje je bil sicer nekoliko manjši kot leto pred tem. Vendar pa pri izvozu na konvertibilno območje lahko še dodamo, da pomeni takšen izvoz svojevrsten izziv, saj morajo biti v izdelke, namenjene temu tržišču, vgrajeni materiali ustrezne kakovosti in tudi kvaliteta izdelkov mora biti na najvišji ravni. In to jim je lani v pretežni meri tudi uspelo.

Najpomembnejša investicija v lanskem letu je izgradnja in začetek obratovanja galvane s čistilno napravo, o kateri smo podrobneje v našem glasilu že pisali. Poleg tega so lani v večji meri vlagali tudi v nabavo računalniške opreme in nekaterih najmodernejših strojno-obdelovalnih naprav.

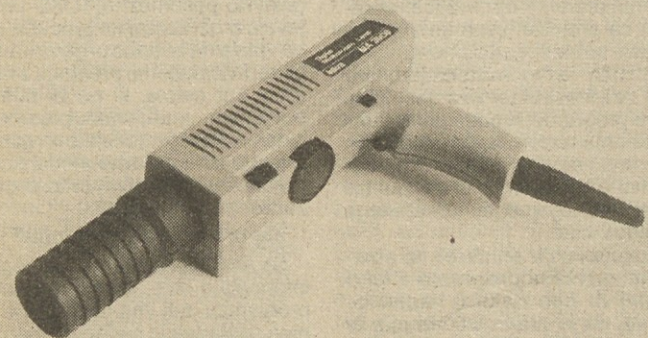
Glede kadrov je potrebno omeniti, da so z novimi delavci najbolj okrepili prodajne službe, ne da bi pri tem prekoračili število zaposlenih ob začetku lanskega leta. Tako so lani zaposlovali 321 delavcev, pri čemer pa še zdaleč niso zadovoljni s kvalifika-

cijsko in izobrazbeno strukturo zaposlenih, čeprav si bodo tudi letos prizadevali, da bi pri svojih delavcih vzbudili čim večji interes za stalno izobraževanje, ker bodo le tako lahko usposobili in dobili visokokvalitetne strokovnjake posameznih profilov.

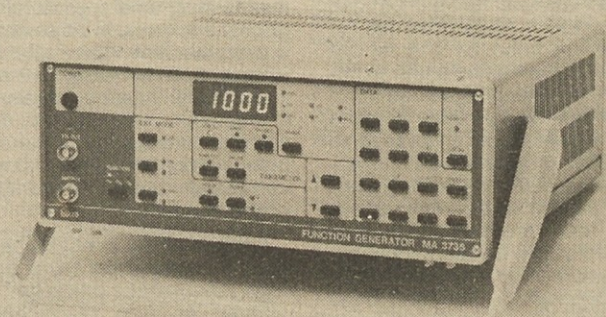
In za konec še nekaj besed o osebnih dohodkih. Lani je znašal povprečni OD na horjuljskega delavca 670.000 dinarjev in je zaostajal za 1% za povprečnim OD v Iskri, medtem ko je bil poprečni dohodek v slovenskem gospodarstvu za 3,5% višji od njihovega lanskega OD.

Skratka, v Horjulu so hkrati zadovoljni in nezadovoljni z lanskeoletno bilanco in zato veliko pričakujejo od novih sprememb gospodarjenja v letošnjem letu, ki jih obljublja tako nova zakonodaja kot bodoča nova zvezna vlada.

D. Ž.

Univerzalna stroboskopska svetilka

Funkcijski generator

V stavbi Zadrúžnega doma

Iskrina nova tovarniška prodajalna v Horjulu

se čedalje bolj uveljavlja. Zato smo izbirno dopolnili, napravili razstavo vzorcev ponujenega materiala in ponudbene cenike. Te vam dostavimo na zahtevo, da se že pred prihodom dodobra seznanite z našo ponudbo in prepričate, da vam ponujamo »zlati jamo«, ali pa, da vam prihranimo pot, če pri nas ni nič, kar bi vi rabili.

V naši tovarniški trgovini vam ponujamo vse izdelke iz našega proizvodnega programa, ki obsega merilne instrumente ter naprave in opremo za splošno rabo v razvojnih, industrijskih in servisnih laboratorijih, vrsto specializiranih merilnikov za medicinske biokemijske laboratorije in splošne kemijske raziskovalno-razvojne laboratorije ter ekološko usmerjene merilno-regulacijske naprave pa še razne merilnike in opremo za avtoelektriko. V ponudbo prek naše nove prodajalne vključujemo tudi ročne, prenosne, mobilne in fiksne večkanalne radijske postaje ali kompletne sisteme (s projektom) naprav za občinske radijske zveze na 8-metrskem področju (okrog 30–34 MHz) in našo ročno 30-kanalno CB postajo »SOVA 5« (27,065 MHz — 27,495 MHz). Posebej poudarjamo ponudbo presežkov reprovromateriala za radijske zveze. Povečini so to materiali za strojne tehnične zahteve, ki jih pa — zaradi opuščenja programa — dajemo po izredno ugodnih cenah.

Tu prodajamo tudi nadomestni material in polizdelke za servisiranje vseh naših izdelkov.

Za drobno gospodarstvo, obrt in samograditelje ali klube je prav gotovo zanimiv izbor sestavljenih kaset (okrovov) — ki smo ga dopolnili z

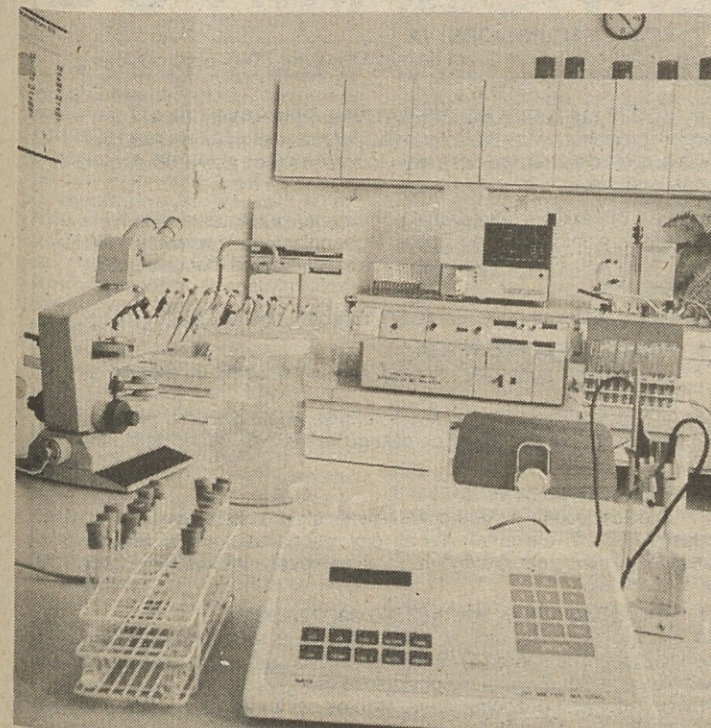
dvema novima tipoma — raznih tipov in velikosti za vgradnjo vseh vrst elektronskih ali drugih naprav in ponudba najrazličnejšega reprovromateriala, ki po zaključku serije, oz. spremembi proizvodnega programa za nas ni več zanimiv in bi radi napravili poslovni in fizični prostor surovinam za tekočo proizvodnjo.

Izkoriščamo priložnost, da Vas seznanimo s široko paleto uslug, ki jih ponujajo naše dobro opremljene osnovne delavnice:

- **kleparska dela:** rezanje, prebijanje, krivljenje, točkasto varjenje, šivno varjenje pločevine, rezanje navojev in drugo
- **strojna obdelava:** struženje, rezkanje, brušenje, graviranje
- **orodjarska dela:** za obdelavo kovin in plastike
- **površinska zaščita:** moderno opremljena visoko zmogljiva galvanika in lakirnica
- **montažna dela:** usluge v tovarni ali na terenu s področja elektronike, elektromehanike, finomehanike.

Posebej želimo poudariti, da smo se trdno odločili na vsak način popularizirati, uveljaviti in obdržati zanimivost te ponudbe. Zato vas vabimo, da nas obiščete in se prepričate o tem, da smo pripravljeni poiskati in tudi najti način, da našo ponudbo in interese uskladimo z vašimi potrebami in možnostmi.

Za informacije kličite (061) 749-080, interno 31, Marija Bradeško, ali pišite na naslov Iskra Elektronika, 61354 Horjul 188.

Aparature za biokemijske analize

Iskra

Elektronika — integrirana vezja — digitalizacija
so nedvomno konicice tako današnje tehnike, kot zanimanja današnjih elektroinženirjev.

TODA

na mladega in kreativnega

ELEKTROINŽENIRJA JAKEGA TOKA

čaka še eno redkih področij, kjer se v spopadu s fundamentalnimi snovnimi in tehnološko-tehničnimi problemi lahko uveljavi solidno obvladanje osnovnih inženirskih znanj. Široka tehnična razgledanost, združena z domiselno kreativnostjo tu lahko ustvari SVOJ KONČNI IZDELEK, brez katerega tudi vrhunski elektronik ne opravi svojega dela: TRANSFORMATOR. Naši tradicionalni in uveljavljeni izdelki

TOROIDNI NASTAVLJIVI IN FIKSNI TRANSFORMATORJI

čakajo na mlado in ambiciozno glavo, ki se bo v vlogi razvojno-tehnološkega inženirja

- posvetila tem, na videz sicer preprostim, toda pomembnim izdelkom
- uredila in dopolnjevala njih družino z novimi sofisticiranimi člani, ki bodo ZNALI IN ZMOGLI še kaj več kot do sedaj
- poskrbela trajno za njih sodobno oblikovanje
- skrbela za njih trajen tehnološki »up to date«
- it. n. it. n.

Skratka, delo za celega človeka, ki se želi uveljaviti in v svojem poslu najti zadoščenje.

Uspehom ustreznega materialna stimulacija se razume sama po sebi pa tudi za streho nad glavo ne bo velikih težav.

Tovarna je v čistem podeželskem okolju, od Ljubljane oddaljena 20 minut zmerne vožnje po asfaltirani cesti.

Prijave na kadrovske oddelke tovarne: ISKRA MERILNA ELEKTORNIKA, 61354 HORJUL 188.

Iskra merilna elektronika Horjul

Nudi naslednje usluge

Razrez pločevine dolžina do 2 m, debelina Al do 5 mm, debelina Fe do 3 mm

Razrez različnih profilov do premera 200 mm

Prebijanje pločevine do debeline 4 mm

Krivljenje pločevine do dolžine 3000 mm

Globoki vlek

Točkasto varjenje Fe do 3 mm in Al 1,5 mm

Šivno varjenje Fe pločevine

Avtogeno varjenje

Varjenje v zaščiti CO₂

Trdo lotanje

Strojno rezanje navojev do M6

Ročna kleparska dela

Navijanje toroidnih jeder in žarjenje do 1000°C

Pločevinarna je sposobna izdelati podslope in sklope v tolerancah do 0,2 mm.

Struženje na CNC stroju iz palica (hidrobar) do Ø 55 mm, iz kosov premera do 140 mm, tolerance do ± 0,01 mm

Struženje (univerzalna stružnica) do Ø 450 mm, do dolžine 750 mm

Struženje avtomatsko (krivuljni avtomat) Ø 2 mm do 16 mm

Struženje polavtomatsko do Ø 25

Rezanje navojev — od M 1,4 do M 6 mm

Vrtanje vseh materialov od Ø 0,5 do 30 mm

Graviranje

Rezanje — klasično do 600 mm dolžine

Brizganje plastike do teže 100 g

Izdelava orodij za štancanje, krivljenje, brizganje plastike, max. dimenzije do 500 x 300 mm

Galvanska obdelava

a) polavtomatska linija cinka:

— cinkanje in rumeno kromatiranje

— cinkanje z belo pasivacijo

— cinkanje in modro kromatiranje

Cinkanje poteka:

— v bobnih po 35 do 40 kg na boben, oz. max 80 kg/uro

— na obešalih z max. kapaciteto 500 dm²/uro. Max. dim. obdelovancev na obešalih je lahko 1200 x 400 x 600 z max. površino 100 dm².

b) anodna oksidacija (eloksiranje) aluminija in njegovih zlitin:

— svetlo eloksiranje (naravna barva materiala)

— črno eloksiranje

Kapaciteta linije je do 100 dm²/uro.

Maksimalna dimenzija obdelovancev je 700 x 400 x 500 z max. površino 70 dm².

Posebnost na liniji je možnost anodne oksidacije AL ulitkov in anodna oksidacija obdelanih izdelkov v strogih tolerancah.

c) Kromatiranje aluminija in njegovih zlitin:

— Luženje aluminija in zaščita s kromatiranjem

Dimenzije obdelancev na obešalih max. 700 x 400 x 500 mm.

Lakiranje: (razmaščanje triklor, osnovno barvanje, kitanje, brizganje barve z učinki P, K, R ali gladko). Uporabljamo pečno sušeče alkidno melaminske lake, alkidne lake, poliesterske lake in poliuretanske lake, sušenje na zraku in v pečici do 130°C.

Montažna dela:

— lotanje (strojno in ročno) tiskanih vezij in ultrazvočno čiščenje

— oblikovanje (strojno) elementov

— izdelava ožičenj

— navijanje tuljav

— navijanje toroidov

Sitotiskanje

Finomehanična dela

Montažna mehanska in elektro dela na terenu

Umerjanje električno

Roki za posamezna opravila so po dogovoru. Naša želja je vedno ugoditi naročnikom. Za podrobnejše informacije so na razpolago naše tehnične in komercialne službe.

ISKRA MERILNA ELEKTORNIKA 61354 HORJUL 188

tel.: 061-749-080, int.: 74 Anton Rožnik.

Iskra-Avtomatika Ljubljana, n. sub. o.

Delavski svet TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav razpisuje dela in naloge:

1. VODENJE PODROČJA AVTOMATIZACIJE V STROJEGRADNJI

pogoji: dipl. inž. elektrotehnike ali strojništva, 5 let delovnih izkušenj, znanje dveh tujih jezikov (enega aktivno)

2. VODENJE PODROČJA AVTOMATIZACIJE VARJENJA

pogoji: dipl. inž. elektrotehnike ali strojništva, 5 let delovnih izkušenj, znanje dveh tujih jezikov (enega aktivno)

3. VODENJE TEHNIČNO PROIZVODNEGA PODROČJA

pogoji: dipl. inž. elektrotehnike ali strojništva, 5 let delovnih izkušenj, znanje dveh tujih jezikov (enega aktivno)

4. VODENJE GOSPODARSKO RAČUNOVODSKEGA PODROČJA

pogoji: dipl. ekonomist, 5 let delovnih izkušenj, pasivno znanje tujega jezika

5. VODENJE PODROČJA ZA ZAGOTAVLJANJE KAKOVOSTI

pogoji: dipl. inž. elektrotehnike ali strojništva, 5 let delovnih izkušenj, znanje dveh tujih jezikov (enega aktivno)

6. VODENJE INŽENIRINGA SISTEMOV INDUSTRIJSKE AVTOMATIKE

pogoji: dipl. inž. elektrotehnike ali strojništva ali dipl. ekonomist, 5 let delovnih izkušenj, znanje dveh tujih jezikov (enega aktivno)

Poleg z zakonom določenih in zgoraj navedenih pogojev bomo pri izbiri kandidatov upoštevali celovitost strokovnih znanj in osebnostnih lastnosti v skladu s kriteriji kadrovanja po družbenem dogovoru o kadrovski politiki na območju ljubljanskih občin ter sposobnosti organiziranja in vodenja poslovanja in usklajevanja delovnega procesa.

Dela in naloge razpisujemo za 4-letno mandatno obdobje.

Vloge z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v petnajstih dneh po objavi razpisa na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav, Ljubljana, Stegne 13 — z oznako »za razpisno komisijo«.

Komisija za delovna razmerja TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav objavlja dela in naloge:

7. VODJE RAČUNOVODSTVA

pogoji: dipl. ekonomist, 3 leta delovnih izkušenj, 90-dnevno poskusno delo

8. VODJE MATERIALNE OPERATIVNE PRIPRAVE DELA

pogoji: dipl. ekonomist, dipl. org. dela, dipl. inž. elektrotehnike ali strojništva, 4 leta delovnih izkušenj, aktivno znanje tujega jezika, 90-dnevno poskusno delo

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati za dela 7 in 8 pošljejo v osmih dneh po objavi tega oglasa na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, TOZD Tovarna avtomatskih in varilnih naprav, Ljubljana, Stegne 13.

Komisija za delovna razmerja TOZD Trženje objavlja dela in naloge:

9. PRODAJNEGA INŽENIRJA

za prodajna področja avtomatizacije v industriji, energetiki ali elementov

pogoji: dipl. inž. strojništva ali elektrotehnike, 3 leta delovnih izkušenj, aktivno znanje svetovnega ali nemškega jezika, 3-mesečno poskusno delo

10. PRODUKTNEGA VODJE

za delo v nabavi na področju pasivnih elektronskih elementov

pogoji: dipl. inž. elektrotehnike ali dipl. ekonomist, 4 leta delovnih izkušenj, aktivno znanje svetovnega ali nemškega jezika, 3-mesečno poskusno delo

11. ORGANIZATORJA MARKETING AKTIVNOSTI

pogoji: dipl. ekonomist, dipl. inž. elektrotehnike ali strojništva, 3 leta delovnih izkušenj na področju marketinga, aktivno znanje angleškega ali nemškega jezika, 3-mesečno poskusno delo

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati za dela pod točkami 9, 10 in 11 pošljejo v osmih dneh po objavi oglasa na naslov: ISKRA-AVTOMATIKA, DSSZ, Področje za kadrovske zadeve, Ljubljana, Stegne 15b.

Vse prijavljene kandidate za razpisana in objavljena dela in naloge bomo o izbiri obvestili v petnajstih dneh po sprejemu sklepov delavskega sveta, oz. komisij za delovna razmerja.

Zanimivosti

Slikovna cev

Z močno finančno pomočjo japonske vlade načrtuje 12 japonskih LCD podjetij razvoj barvnega slikovnega zaslona za široko rabo. Izdelali ga bodo na podlagi tekočih kristalov. Konstruktorji tovarn Hitachi, Casio, NEC, Epson in Sharp, z izjemo Sonyja, se bodo lotili zaslona dimenzije 40 col — v naših merah en meter v diagonali. Debelina zaslona naj bi bila samo 2,5 cm. Čas razvoja je omejen na sedem let, investicija pa bo veljala 75 milijonov dolarjev.

(Technische Rundschau)

Rehabilitacija Kirova

Moskovska komisija politburoja je pred težko nalogo — raziskati mora primer Kirove smrti. Član politburoja in leningrajski šef partije Sergej Kirov je bil namreč 1. decembra leta 1934 umorjen. Morilca Leonida Nikolajeva so izključili iz partije osem mesecev pred umorom. Stalin ga je osebno zaslišal in 29. decembra istega leta ga je sodišče skupaj s 13 soobtoženimi obsodilo na smrt, nakar so jih naglo ustrelili. Ves ta čas se niso polegale

govorice, da je Stalin insceniral umor Kirova z namenom, da bi se znebil rivala. Na 17. zasedanju partije v začetku leta 1934 je večina članov glasovala za Kirova, ki naj bi postal generalni sekretar namesto Stalina. Pomočnik Stalina Lazar Kaganovič pa je ponaredil volilne rezultate.

(Panorama)

Jugoslovanski dolgovi

Hamburški Spiegel poroča, da si Jugoslavija močno prizadeva za izterjavo dolgov od držav tretjega sveta. Tako je beograjska vlada ultimativno zahtevala od Iraka vračilo ene milijarde dolarjev. Prav tako je od Sudana zahtevala plačilo dolga, v nasprotnem primeru pa bodo zadržali sudanske ladje v jugoslovanskih lukah. Beograd tudi ne bo več plačeval Libiji in Iraku dobav nafte po dvojni ceni, kot znaša ta na prostem trgu. Naslednji dolžnik je Sovjetska zveza z dvema milijardama dolarjev. Če bi vsi ti dolžniki poravnali svoje obveznosti, bi beograjska vlada lahko v grobem izravnala plačilno bilanco.

Zbral, prevedel in priredil Marjan Kralj

Tone Rihar

Minuli teden smo ga spremili na zadnji poti. Delal je skoraj do zadnjega dne. Nepretrgano 46 let, od tega v organizacijah Iskre nad 32 let. Šele marca letos je nameraval izpreči, ker so mu pošle moči. Še decembra je bil z nami na zabavi. Pravil nam je, da je kar med delom, stoje, prebolel pljučnico.

Rojen je bil v delavsko kmečki družini z 11 otroki. Že zgodaj je okusil bedo in lakoto, saj se je moral udinjati okoliškim kmetom za hlapca. Med vojno je bil v partizanih. Ranjenega so ujeli Italijani. Videl je dobršen del sveta, vendar le znotraj koncentracijskih taborišč: Raba, Renicija, Buchenwald, Mauthausna, Dorre, Flossenburga in drugih. Zaradi izredne žilavosti in skromnih življenjskih zahtev je prebil vse te grozote. Po vojni je bil telefonist, vratar, pri nas pa že ekonom in nazadnje dolgo vrsto let vodja oddelka za selitve v Invest servisu. Če je šlo za delo, ni poznal počitka, ne podnevi, ne ponoči. Bil je garač v pravem pomenu besede, ker je tudi sam delal, namesto da bi

ukazoval. Za svoje nesebično prizadevanje k ugledu Iskre je prejel vrsto odlikovanj, s katerimi se ni nikoli ponašal, kajti skromnost je bila njegova druga značajska lastnost poleg delovne zagnanosti.

Sedaj ga ni več med nami. S svojim delom se je neizbrisno zapisal v zgodovino Iskre, mi pa se ga bomo še dolgo spominjali.

Svojem izrekamo iskreno sozajžje!

Sodelavci

OD ANDSKIH LEDENIKOV DO AMAZONKE

FRANCI VOGRIN

6

7. 6. Ob pol šestih zjutraj smo že na vlaku za Machu Picchu. Železnica je speljana v cik-cak, saj se dvignemo nad 4000 metrov. Za 120 km potrebujemo štiri ure, nato pa še z avtobusom pol ure. Pred vhom ugotovimo, da je vstopnina visoka, blagajnik Vili pa nima dovolj denarja. Požretili mora nekaj pikrih pa ga tokratne vržejo iz tira. Precej neugodno menjamo in končno le pridemo do ruševin inkovskega mesta. Leži na 2280 metrov nad dolino reke Urubamba, na sedlu med Machu Picchu in Hauyna Picchu (Stara gora in Mlada gora). Naslednje je bilo verjetno zgrajeno sredi 15. stoletja. Ni znano, kdo ga je zgradil, zakaj ter kdaj so se prebivalci izselili. Odkrili so ga leta 1911 (zgodovinar Hiram Bingman iz ZDA). Je zelo dobro ohranjeno, razen slamatih streh ter notranjih sten pa so zgradbe ohranjene v celoti. Naselje leži na terasah, posebej stanovanjske hiše, templji, palače in na nižjih terasah so bila polja, kjer so prebivalci gojili koruzo, gomolje — prednike krompirja in koke. Na vzpetini sredi naselja je neke vrste svetišče s posebej oblikovanim kamnom Intihuatana — kamen, na katerega je bilo privezано sonce. V zvezi z Machu Picchu je precej neznank: obdelovanje kamnitih blokov, namakalni sistem, čudne trapezoidne vdolbine v zidovih, mnoge arhitektonske posebnosti. Kot zanimivost naj služi podatek, da so pri raziskavi grobov ugotovili, da na deset ženskih skeletov pride en moški.

Vrnili smo se v dolino na železniško postajo. Vili je tu odkril v sebi žilico za barantanje. Med stojnicami, kjer so prodajali spominke, majice, kape in ostale predmete ljudske obrti, so ga preganjale prodajalke in vpile: »Gringo, pridi sem, dam še ceneje!«. Vendar je bilo za Vilija še vedno predrago. Zato je zavzeto barantal še naprej tako, da smo imeli dobro zabavo ves popoldan, saj je vlak imel precejšnjo zamudo. Ko je prisopihal do postaje, je bil nabito poln. Komaj smo se prebili v vagon in že tako utrujeni, jaz še hudo prehlajen, stali šest ur do Cusca. Med potjo smo se namreč ustavili ker se je pokvaril turistični vlak in so vagonne priklopili na našega. Petičneže, ki so se sicer udobno peljali, dokler so se peljali, nato pa čakali na nas več ur, smo pozdravili s privoščljivim smehom. Pozno ponoči smo se vrnili v Cusco.

8. 6. Spet smo na vlaku, tokrat udobneje, v prvem razredu, kjer so med sedeži mizice in servirajo hrano in pijačo. V vagonu so tudi štirje Kanadčani, ki so nahrbtnike pripeli na police kar z verigami in ključavnicami. Z nami sedi Yony iz Cusca, dijakinja, ki nam pove, da gre v Puno k sorodnikom. Vprašamo jo, če ni pouka, ona pa nam pokaže časopis, kjer je z velikimi naslovi napisano, da stavkajo učitelji in profesorji ter, da do konca meseca v šolah ne bo pouka. Pravi, da je teh nepričakovanih počitnic kar vesela. Je kar simpatična deklica, na obrazu ima nekaj kitajskih potez. V Peruju in nasploh v Južni Ameriki je precej Kitajcev, saj so njihove prednike tako kot črne Afričane pripeljali v Južno Ameriko kot sužnje. Če k temu prištejemo še belce, Špance in prisel-

jence iz vsega sveta ter domačine, Indijance, je možnosti za kombinacije precej. Nekateri mešanice, oprostite, mešanke so izredno uspele. Yony smo naučili igrati karte, naš »šnops« in čas je hitro minil. Razen tega pa smo imeli zabavo tudi na vlaku. Ves čas so hodili po vlaku prodajalci sadja, hrane, slaščic, pijač pa glasbeniki, ki so prirejali koncerte, seveda s klobukom za drobiž, artisti, recitatorji in govorniki.

Tudi pokrajina je bila zanimiva, nekaj polpuščavskega sveta, nato visoka planota ter prelaz na 4325 metrov, nekaj bogatih poljedelskih področij ter črede lam in alpak na brezmejnih pašnikih. Znočilo se je, ko smo prispeli v Juliaco, prometno vozlišče v bližini jezera Titicaca. Že pred prihodom so nas sopotniki in osebe začeli opozarjati na nevarnost tatvin. Vendar opozoril nismo jemali preveč resno. Ko se je vlak ustavil, se je v vagon vsula množica čudnih tipov.

Nekaj se jih je ustavilo pri naši mizi in eden izmed njih je začel nekaj brkljati pri nogi od mize tako, da so pivovske steklenice padle na tla. Ker smo že bili opozorjeni na ta trik, smo se jih hitro znebili. Vili jih je nadrl in poslal v tri... z Bojanom pa sva varovala našo imovino. Po scenariju pa bi se morali vsi skloniti pod mizo in se čuditi, kaj baraba počne tam, ostali pa bi nas lahko olajšali za kakšen del prtljage. Komaj si oddahnemo, ko nam rečejo, da moramo presesti v sosednji vagon. Nekako si natovorimo nahrbtnike, pomagajo nam zastopniki turističnih agencij, ki si tako pridobivajo stranke in začnemo se prebijati do sosednjega vagona. Vendar to ni tako enostavno. Ves čas ti je nekdo napoti, vse oči in roke so v pripravljenosti, če bi se kje pokazala priložnost. Zarinem se v gužvo kot buldožer, Vili rine za mano.

Bojan zaostane in v prehodu med vagonoma začnejo kar trije odpirati njegov nahrbtnik. Otrese se jih in vpije, naj ga počakava. Vili odveže cepin, ga dvigne v zrak in reče, da bo prvi barabi, ki pride blizu, preluknjaj trebuh, odsekal jajca in naredil nekaj grdega še njegovi mami. Čeprav je to povedal kar po naše pa je pogled na ostro konico cepina le opozoril vagabunde, da bi se zaveda lahko slabo končala. Uh, je bilo napeto.

Po dvanajstih urah vožnje prispemo v Puno, mesto večne pomladi. Čeprav je ura že deset, najdemo restavracijo Internacional, kjer je res internacionalna zasedba: Američani, Izraelci, Avstrijci, Nemci in Argentince, srečali smo ga že v vlaku, čuden tip z dolgimi lasmi, sončnimi očali in čudnim klobukom ter še bolj čudnim obnašanjem nas vpraša od kod smo. Odgovorimo mu, on pa pravi: »Čukolabija, ja, ja!«. Videlo se je, da nima niti pojma o tem, kje leži ta čudna dežela. Spomnil sem se na opis Zvoneta Šeruge, kako so ljudje, ki jih je srečeval, imenovali Jugoslavijo. Vendar bolj spontano butastega skoraj ni možno doživeti. Nekajkrat pa smo bili prijetno presenečeni, ko so, predvsem mladi, poznali Jugoslavijo, Tita, naše republike in sistem. Največkrat so nas zamenjali s Čehoslovaki, zgodilo pa se je, da so nas Nemci imeli za Švicarje.

Ker smo bili enako oblečeni, v trenerke in anorake radeljskega Okusa, so nas večkrat spraševali, če smo člani nogometne ali kakšne druge reprezentance. Na splošno so ljudje zelo radovedni in zelo pogosto so nas v lokalnih trgovinah pa tudi mimoidoči na ulici spraševali: »Gringo, od kod si?!«.

9. 6. Vstal sem zgodaj in najprej šel do obale jezera Titicaca. Ne vem, kaj sem pričakoval, vendar je že v imenu

nekaj eksotičnega pa sem bil razočaran. Umazana voda, saj se vanjo steka kanalizacija, smrad, iz blata narejene hišice ob obali, umazanija. Obiskal sem nekaj turističnih agencij, predvsem zaradi cen. V hotelu je že čakal predstavnik agencije, ki nas je posvojil že na vlaku. Ker sem že poznal cene, smo uspešno zbarantali kar v paketu: ogled Sillustanija, izlet po jezeru in prevoz v La Paz.

Odšli smo na ogled mesta. Ob velikem stadionu smo odkrili še večjo tržnico in si privoščili malo zabave. Indijanci se ne pustijo fotografirati, saj verujejo, da to škodi njihovi duši. Zato se pred fotoaparatom skrivajo. Nekateri, predvsem ženske pa so bolj bojevite. Obmetavale so nas z olupki, gnjilimi oranžami, ribami in škropile z vodo. Vili, ki je snemal s kamero, je bil precej moker. Pravzaprav smo se zabavali oboji, mi in Indijanke. Njihove noše so zelo barvite in izplačalo se je tvegati za dober posnetek.

Popoldne smo se odpeljali okrog 30 km do jezera Umayo. Tu leži kraj Sillustani (pomen ni znan), kjer so največja stolpna grobišča — chullpas, ki so jih zgradili Aymara Indijanci. To so okrogli ali štirioglati kameniti stolpi, v premeru okrog deset metrov in v višino do 30 metrov. V njih so pokopavali svoje mrtve. Zraven je muzej, kjer smo si ogledali okostja in predmete iz grobišč. Med potjo smo fotografirali še črede lam in z vzpetine nad Punom še jezero. Zvečer smo odšli v penjo, kjer je bilo prav zanimivo. Po jazz večeru, ki sta ga pripravila Bolivijka na orglah in Italijan na saksofonu je nastopil še Vilijev soimenjak iz Trujilla, ki je recitiral pesmi Pabla Nerude. Temu je sledilo nekaj folklornih skupin in skoraj dobesedno so nas domača dekleta in živahna Brazilka pognale plesat.

Machu Pichu

Program izletov za leto 1989

- Februar:** 4. Ostrež, Polšnik
11. Slivnica
- Marec:** 4. Kum
11. Snežnik — turni smuk
18. Zimski pohod čez Veliko planino
- April:** 1. 2. Komna — turni smuk
15. 16. Sonnblick — turni smuk
22. Hrastovlje — Slavnik
- Maj:** 6. 7. Grosswenediger — turni smuk
13. Rogatec, Lepenatka
20. 21. Za Cmirom — turni smuk
27. 28. EG — nadaljevanje evropske pešpoti
- Junij:** 3. 4. Hahličiči (Gorski Kotor)
9. 10. Polovnik (Log čezsoški)
23.—26. Velebit, Paklenica
- Julij:** 1. 2. Po Kolpi (kajaki, kanuji)
8. 9. Na Krn iz Drežnice
15.—21. Tara — Durmitor
- Avgust:** 12. Ledine, Rinke
18.—20. Kriški podi, Škrlatica
25.—2. sept. Po Jugoslaviji — Bjelašnica, Treskavica
- September:** 2.—3. Začetek Sl. transverzale
9. Dan planincev Iskre na Jančah
16.—18. Ferate nad Gardskim jezerom.
23. Bavški Grintavec
- Oktober:** 7.—9. Velebit
14. Matajur
21. Izlet v neznano

Zimski pohod čez Veliko planino

Osrednje Iskrino planinsko društvo bo organiziralo v soboto, 18. marca, planinski izlet na Veliko planino. Iz Ljubljane se bomo odpeljali z rednim avtobusom ob 6.40, izstopili pa bomo v Stahovici. Hoje bo nato približno 6 ur, vodja izleta Tone Burgar pa priporoča, da vzamete s seboj smučarske palice.

Več podatkov o izletu vam bo posredoval kar vodja izleta, njegov telefon v službi je 572-247, pri njem pa se tudi prijavite.

ISKRA	1/100	DREVESNI KUŠČAR	JUŽNO-AMER. KACA VE-LIKANKA	RIMSKI HIŠNI BOG	LUKA V IZRAELU	RADIJ	ISKRA	KONSTAN-TA	SLOV. PESNIK (DENIS)	OTON VIŽAR	GLASBE-NO ZVAJME-NJE	NADAV
DIVJI KOZEL							OKOV					
JAPON. POLITIK PREDSED. 1972-74							BREME X					
DEL POHIŠT-VA						MONGOL. VLADAR NEMSKI PISATELJ (GONTER)				TANTAL OTOK V NEAPELJ. ZALIVU		
LAHKO-ATLET. PANOGA				ISKRA	GOLOBU PODOBNA PTICA RALKA							AVTOR: RUDI MURN
ILOVICA				POMARAN-ČA						ČEŠKO: JA	ZAHODNO- EVROP. VELETOK	
URALEC SAMOJEJ				FRANC. FILMSKI KOMIK ŠTEVNIK					DVOJICA ANTON VOJNIK			
ZBIRKA ZAKONOV							FRANC. FILMSKI REŽISER (MARCEL)					
JUŽNI SADEŽ							LETALO					

Ob dnevu žena Večer pesmi, plesu in glasbe

Folklorna skupina Iskra in mešani pevski zbor Iskra vabita ob dnevu žena na večer pesmi, plesa in glasbe. Prireditve bo v torek, 7. marca 1989 ob 18. uri v kinu Center v Kranju. Folkloristi in pevci se bomo potrudili, da vam pripravimo prijeten večer. Vabljeni!

Zahvala

Ob odhodu v pokoj se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem v TOZD Števeci za darila, istočasno pa vam želim še veliko delovnih uspehov.

Ivanka Györek

Iskra

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva Iskra — SOZD elektrokovinske industrije — Ljubljana. Ureja uredniški odbor. Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika Miloš Pavlica, odgovorni urednik Dušan Željznov, tehnični urednik Drago Pečenik. Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo. — Naslov: Ljubljana, Gregorčičeva 23 telefon: 223-977. Priprava za tisk: DIC TOZD Grafika, Novo mesto. Tisk: ČTP Pravica — Dnevnik, TOZD Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila davka od prometa proizvodov.